

BOOK OF ABSTRACTS KSIĄŻKA ABSTRAKTÓW

INTERNATIONAL CONFERENCE 'CHILD FOREIGN LANGUAGE LEARNING (CFL).
BETWEEN THEORY AND PRACTICE', 28-30 APRIL 2016, CRACOW

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA „NAUCZANIE JĘZYKÓW OBCYCH DZIECI.
MIĘDZY TEORIA A PRAKTYKĄ”, 28-30.04.2016, KRAKÓW

The golden partner/ Główny partner:

The silver partners / Partnerzy wspierający:

Child Foreign Language Learning (CFL). Between theory and practice

Cracow, Poland, 28-30 April, 2016

<http://childforeignlanguagelearning.weebly.com>

Book of Abstracts

The incentive for organising this conference was the introduction of mandatory early foreign language learning at the pre-primary level in Poland, in accordance with the European language education policy declared at the conclusion of the Barcelona presidency (2002), which makes Poland one of the pioneers implementing the policy. Foreign languages are widely taught to young learners in many different countries, yet this is very often in the private sector and so is not necessarily accessible for all children. So, although teaching young and very young learners is not new, as it becomes more widespread, there are new challenges to be met and new problems to face.

The goal of the conference is to bring together practitioners and researchers to help educators see what second/foreign language acquisition theory can offer to the classroom, and to help researchers become aware of classroom dilemmas which are as yet unresolved. The abstracts below cover an extensive range of issues, raise numerous problems and reach into new areas, such as the teaching of minority languages, teaching an L3, catering for special educational needs and more besides!

We hope the conference will result in fruitful discussions and plans for future cooperation in both practice and research.

The organising committee

Prof. Joanna Rokita-Jaśkow - chair
Małgorzata Marzec-Stawiarska, PhD
Melanie Ellis, PhD
Albertyna Paciorek, PhD
Agnieszka Strzałka, PhD
Katarzyna Nosidlak, MA
Weronia Król-Gierat, MA (conference secretary)

Sponsors:

We wish to express our special thanks to our partners who helped us to organise the event.

Golden sponsor:

Nowa Era Publishers

Silver partners:

Oxford University Press

Pearson

British Council

Nauczanie języków obcych dzieci. Między teorią a praktyką.

Kraków, 28-30.04. 2016

<http://childforeignlanguagelearning.weebly.com>

Inicjatywą do zorganizowania konferencji stało się wprowadzenie od 1 września 2015 roku obowiązkowej nauki języka obcego do przedszkoli jako elementu programu nauczania pod nazwą „Przygotowanie dzieci do posługiwania się językiem obcym nowożytnym”. Działania te wynikają z realizacji europejskiej polityki językowej w zakresie tzw. wczesnego startu językowego, której główne założenia wskazują na konieczność uczenia się języków obcych od najmłodszych lat i na równy dostęp do dobrej jakości edukacji dla wszystkich. Warto jednak zauważyć, że języki obce w Polsce, a także innych krajach europejskich, są powszechnie nauczane od wielu lat, choć często w sektorze prywatnym. Stąd wiemy już jakimi metodami nauczać dzieci, jednak wciąż pojawiają się nowe pytania nt. skuteczności niektórych metod, determinantów środowiskowych, trudności w nauczaniu języków kolejnych i wiele innych. Lektura zamieszczonych poniżej abstraktów wystąpień wskazuje na dużą różnorodność tematów i problemów. Pokazuje, jak wciąż są potrzebne spotkania teoretyków i praktyków.

Celem naszej konferencji jest wymiana doświadczeń praktycznych, jak też i popularyzacja aktualnej wiedzy nt. procesów przyswajania języka obcego w klasie i prowadzonych w tym obszarze badań.

Mamy nadzieję, że konferencja w Krakowie zainspiruje Państwa do ciekawych dyskusji, zainicjuje nowe rozwiązania dydaktyczne i projekty badawcze.

Komitet Organizacyjny

dr hab. prof. UP Joanna Rokita-Jaśkow - przewodnicząca

dr Małgorzata Marzec-Stawiarska

dr Melanie Ellis

dr Albertyna Paciorek

dr Agnieszka Strzałka

mgr Katarzyna Nosidlak

mgr Werona Król-Gierat (sekretarz konferencji)

Partnerzy

Składamy szczególne podziękowania naszym partnerom, którzy wsparli nas w organizacji wydarzenia:

Partner główny:

Wydawnictwo Nowa Era

Partnerzy wspierający:

Oxford University Press

Pearson

British Council

Table of Contents/Spis treści

I.	Plenary lectures/Wykłady plenarne	7
II.	Abstracts of papers in English (Abstrakty wystąpień w j. angielskim)	10
III.	Abstrakty wystąpień w j. polskim (Abstracts of papers in Polish)	29
IV.	Workshop abstracts /Abstrakty warsztatów	45
V.	Conference participants/Uczestnicy konferencji	55

Plenary lectures/Wykłady plenarne

prof. Victoria Murphy (Oxford University, Great Britain)

The Age myth: The role of age in learning foreign languages

Age is often considered the critical variable in determining the success of L2 learning, where the belief is that the younger the child, the more likely the success in foreign or L2 learning. In this presentation I will review some of the evidence that speaks to this issue, both in terms of why age is an important variable, and also why it is not the only, nor possibly the most important, variable. I will argue that age is but one variable that interacts with many other factors relating to pedagogy, materials and student-led variables (e.g., attitudes, motivation) that influence the effectiveness of L2 learning in classroom-based contexts. These issues need to be considered within the specific contexts in which the young learner is acquiring the second or foreign language to precisely identify factors which determine successful L2 or foreign language outcomes.

dr Sandie Mourão (Nova University, Lisbon, Portugal; sponsored by Nowa Era)

English in pre-primary education in Europe: Integrating and emulating

One of the main objectives of the European Union language education policy is to introduce two foreign languages from a very early age (European Commission, 2003). As a result in the last decade, second or foreign languages are being taught to children at ever-younger ages in Europe (Mourão & Lourenço, 2015). Officially few countries introduce a foreign language into their pre-primary curriculum (eg. Belgium, Poland and Cyprus) yet unofficially there is emerging evidence that a foreign language (usually English) is being taught in pre-primary institutions, often as a result of parental influence both in relation to the provision of a foreign language and choice of language. Country case studies suggest that unregulated language programmes have been in progress, in some cases, since the 1990s, with varying degrees of suitability in terms of teacher qualifications and practices. There is little published, reliable information about foreign language learning practices in Europe (Murphy et al, 2016),

which makes it very difficult to develop a shared understanding of what constitutes good practice in terms of teacher qualifications, a curriculum framework, methodologies and approaches. This talk will summarise the available data and discuss the relevant issues with a view to making suggestions for an integrated approach to foreign provision (Robinson, et al, 2015). I will share research which supports the emulation of pre-primary practices when developing a curriculum model, based on an approach which includes the recognition that play is a child's work, the inclusion of circle time supported by routine, child-initiated and teacher-led activity and when suitable co-teaching. I will suggest that if language learning is seen as meaningful, fostering development through English instead of for English, a pre-primary foreign language project can very successfully provide solid foundations to support a child's life long journey into language learning.

References

European Commission (2003) *Promoting Language Learning and Linguistic Diversity: An Action Plan 2004 – 2006*, Brussels: Commission of the European Communities

Mourão, S. & Lourenço, M. (Eds.) (2015). *Early years second language education: international perspectives on theories and practice*. Abingdon: Routledge

Murphy, V. Evangelou, M. Goff, J. & Tracz, R. (2016) 'European perspectives on Early Childhood Education in English for speakers of other languages' in V. Murphy and M. Evangelou (eds), *Early Childhood Education in English for Speakers of Other Languages*, London: British Council.

Robinson, P., Mourão, S. & Kang, N-J (2015). *English Learning Areas in pre-primary classrooms: an investigation of their effectiveness*. London: British Council.

prof. Małgorzata Pamuła-Behrens (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Nauka czytania w języku obcym i drugim w okresie wczesnoszkolnym. Teoria i praktyka.

Początkowa nauka czytania jest przedmiotem wielu obserwacji i analiz prowadzonych przez zespoły językoznawców, psychologów, logopedów, neurologów i innych badaczy. Wynika to z faktu, że umiejętności czytania, także w języku obcym czy drugim, są ważną sprawnością we współczesnym świecie. W moim wystąpieniu zaprezentuję zarys aktualnych badań w tym zakresie oraz, korzystając z moich doświadczeń, podzielę się refleksją na temat praktyki szkolnej. Przybliżę, z jakimi realnymi trudnościami spotykają się dzieci polskie uczące się czytać w języku obcym jak i dzieci cudzoziemskie uczące się języka polskiego jako drugiego. Zwrócę uwagę na rolę nauczycielek i nauczycieli w tym procesie. To właśnie one/oni muszą sprostać zadaniom skutecznego i motywującego nauczania, mając świadomość, że tworzą fundamenty przyszłych sukcesów nie tylko językowych, ale i szkolnych swoich uczniów.

dr Paweł Poszytek (sponsored by Nowa Era)

Efektywność nauczania języków obcych – jakie czynniki mają znaczenie?

W trakcie swojej prezentacji przedstawię i omówię własną typologię czynników, które jak się powszechnie sądzi, mają wpływ na efektywność nauczania języków obcych. Chodzi tu między innymi o czynniki takie jak wczesny start, metody, podręczniki, testowanie, kompetencje nauczyciela, stosowanie CLIL, wykorzystywanie TIK, etc. Niektóre z tych czynników są eksponowane w unijnej polityce językowej. W swojej prezentacji omówię, w jakim stopniu wytyczne tej polityki są realizowane w praktyce w polskich szkołach, i jak europejskie trendy wpisują się w polski kontekst edukacyjny. Pozostałe czynniki będą omówione w kontekście badań krajowych i światowych. Celem mojej prezentacji będzie usystematyzowanie przedmiotowej wiedzy oraz określenie wagi, jaką należy przyłożyć do poszczególnych czynników w odniesieniu do uzyskiwanych wyników w procesie kształcenia językowego.

Abstracts of papers in English (Abstrakty wystąpień w j. angielskim)

Bąk-Średnicka Anna (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Sandomierzu)

In search of reflective techniques promoting collaboration with parents: diploma students' projects inspired by school placements.

The problem of developing prospective teachers' skills to cooperate successfully with young learners' parents has been formally recognized in ministerial documents (Dz. U. 2012) and has consequently become on the agenda of teacher training programmes. Nevertheless, there remains the question as to whether pre-service teachers actually feel trained on how to work with parents of young learners. The chronic scarcity of research on the topic (e.g. Linse, et al. 2014) reflects the complex problem of how to measure "social capital" (Redding, 1997) as well as it points to the apparent underestimation of parental role in their children's academic achievements. In the paper the author attempts to describe reflective techniques which - during the three cycle studies with a degree of licentiate - encourage collaboration with parents. They range from mere textbook exercises, minor projects involving cooperation with parents, observations of experienced teachers cooperating with parents during school placements, to designing qualitative research. In particular, the paper presents case studies of diploma students' projects whose data triangulation took account of parents' perspective.

Birketveit Anna, Bader Monika and Rimmereide Hege Emma (Bergen University College, Norway)

From reading thrill to writing skill: the effect of extensive reading on the development of the written language of young EFL learners

This paper discusses the effects of extensive reading on the development of the written language of young EFL learners. Krashen, (2004) argues that free and voluntary reading, often referred to as extensive reading, is one of the most powerful tools both in first and second language acquisition. A number of studies have provided evidence for positive effects of extensive reading on different aspects of L2 language development, with the most robust effect observed on the development of reading skills (see Elley & Mangubhai 1983, Krashen 2004 and references cited there) The current study investigates the effects of extensive reading on a related skill, namely that of writing, which has received less attention in the research literature. Following a pilot study reported on in Birketveit & Rimmereide (2013), a larger study has been undertaken here, involving 170 Norwegian learners of English, aged

11-12. The study has been conducted in three cycles over a period of 14 months. Each cycle involved a 4-week period of in-class extensive reading. At the end of each reading period, the participants wrote narrative texts and were also asked to complete a questionnaire regarding the choice of books they read. This paper will report some preliminary quantitative results on measures of lexical diversity and syntactic complexity on a subset of written samples. Additionally, learners' preferences regarding their choices of books will be discussed.

Botwina Renata and Jakubiak Olga (Uniwersytet Warszawski)

Techniques and principles of teaching English to young learners

Teaching English to young learners has gained a close attention of many researchers. This is not a coincidence since the age of learners starting foreign language classes has been significantly lowered with English classes being a routine in almost all European kindergartens. The article entitled "Techniques and principles of teaching English to young learners" focuses on the most effective ways of teaching children. The authors prove that, although tremendously demanding, teaching English to small children can be both beneficial and rewarding. According to Piaget's theory of cognitive development, children 3 to 5 are in the pre-operational cognitive stage, which puts limitations when it comes to their learning abilities. Small children are characterised by an egocentric intuitive intelligence and a lack of logical thinking. They cannot grasp abstract concepts, but only concrete objects or physical situations. With that in mind, teachers should place the primary focus of their lessons on communication. Classroom activities should be supplemented with visuals, realia and movement. Consequently, teaching young learners can be a real pleasure once the teacher creates lesson plans that suit children's maturity level and focus on what will help them excel in English

Buczek-Zawiła Anita (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

A holistic multimodal approach to the pronunciation training of young learners of English – an attempt at verification

In her book, Szpyra-Kozłowska (2015) argues for a holistic multimodal approach to EFL pronunciation instruction and claims that, in order to be effective, teaching pronunciation to foreign learners should be organized in such a way as to cater for different learning styles by combining elements of auditory, articulatory, cognitive and multisensory training. She seems to concentrate more on older and slightly more advanced learners and provides no empirical

evidence to show that this proposal is in fact superior to the traditional 'listen-and-repeat' procedure, commonly employed in the ELT classroom as the major pronunciation training technique. The present study attempts to verify the validity of the approach – perhaps without the cognitive element - under discussion. It is a report on an experiment, carried out with 34 Polish learners of English at the ages between 7 and 9, representing the (pre)elementary level of general proficiency, who, during fourteen classes in the summer of 2014 and 2015, were taught selected aspects of English pronunciation (the interdental fricatives, the palatoalveolars, inflectional endings, some strong and weak forms) via the adopted holistic multimodal approach, but retaining also the 'listen-and-repeat' procedure due to its familiarity to students. The study aimed at answering the following research questions:

- Which procedure, i.e. a 'listen-and-repeat' approach or a holistic multimodal training brings better improvement in learners' pronunciation?
- Do the obtained results depend on the students' personal attitude towards the techniques applied?
- How do learners with different pronunciation learning experiences evaluate the holistic multimodal training?

Camlibel-Acar Zeynep (Marmara University, Turkey)

Pre-service teachers' perceived readiness and willingness to teach English to young learners

The general aim of this study was to explore the extent to which pre-service EFL teachers in their third year perceived themselves capable and ready to teach English to young learners. In addition, the influence of a semester-long training on their views was investigated. Specifically, the following research questions were asked; (1) to what extent are pre-service teachers willing and ready to teach English to young learners? (2) what are the reasons behind their decisions? and (3) what is the influence of the 'Teaching English to Young Learners' course on their decisions?

Data was collected through open-ended questionnaire items administered both at the beginning and at the end of the semester to 120 junior level students enrolled in the ELT Department of a university in Turkey. The quantitative data was analyzed by applying descriptive statistics while the qualitative data was analyzed by using a coding procedure.

Analysis of the data revealed information in relation to the level of willingness and readiness of EFL pre-service teachers to teach to young learners, together with their reasons. The results also reflect the pre-service teachers' perceived strengths and weaknesses, and whether and how they were affected by the course that they took. Implications and recommendations for teacher-education programs as well as further research are provided.

Campfield Dorota E. (Educational Research Institute, Warsaw)

L2 prosody and child foreign language learning

Rhythmic input, including rhymes, chants and songs, is frequently employed in second language (L2) instruction. Empirically, however, the link between L2 rhythm and acquisition has not been established. This paper reports on an intervention study with Polish beginners (mean age: 8 years and 3 months) learning English at school to reveal the influence of L2 prosody in a controlled study. The 'prosodic bootstrapping hypothesis', relevant in developmental psycholinguistics, provided the theoretical framework for the study.

Children were randomly assigned to treatment, comparison and control groups. Treatment and comparison groups were taught using specially designed materials such that the treatment group received significantly more exposure to salient linguistic rhythm. The interventions were delivered in fifteen 45-minute lessons.

The findings established a link between acquisition of implicit L2 knowledge and prosody and improvement in metalinguistic knowledge of English word order but not function words. In view of the brevity of exposure, the results should encourage more classroom focus on continuous speech, rich in salient prosodic L2 features and delivered at whole-text level.

Cierpisz Agata (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)

Never too young for intercultural competence – a sample textbook analysis

As many language teaching experts and practitioners suggest that intercultural competence should be developed irrespective of students' age as well as their level of linguistic proficiency, it seems reasonable to assume that this approach should also be reflected in EFL textbooks for primary school pupils. The main aim of the present study is to analyse some textbooks used by primary school teachers in Poland with respect to intercultural elements included in those textbooks on the basis of the appraisal form designed for this particular purpose. A detailed checklist and criteria for developing and evaluating critical cultural awareness in the context of teaching younger learners will be presented. Additionally, the usefulness of the published materials in developing critical cultural awareness (Byram 1997), as one of the most important abilities contributing to success in intercultural communication, will be discussed. Finally, examples of activities used for raising children's critical cultural awareness, which could be used in a foreign language classroom, will be presented.

Byram, M. (1997). Teaching and assessing intercultural communicative competence. Clevedon: Multilingual Matters.

Cirkovic Miladinovic Ivana (University of Kragujevac, Serbia)

Foreign language learning strategies used by young learners

The aim of this study is to explore foreign language learning strategy usage in the Serbian young learners' classroom. The purpose is also to examine what learning strategies students mostly use in this teaching context (young learners of age 7 to 11) and whether in-service teachers conduct a language learning strategy research. The hypothesis is that research in learner strategies would be helpful for teachers of young learners in order to find out which strategies are used by their learners and to suggest alternative strategies for those learners who are less successful in language learning. In this way it would be possible to suggest learning strategies for organizing and storing information and to encourage students to consider which strategies work best for them. For this research, two questionnaires were used: SILL questionnaire taken from Oxford (1990) which was completed after the interview of young learners (N=82) and a questionnaire for English language teachers adapted from Ellis and Sinclair (1989). Students were interviewed and asked to recognize if they use a certain behavior or action and how often they use it while teachers (N=22) were asked to indicate what strategies their students use and how often. The results revealed that students and teachers perceptions of the frequency of the strategy usage mismatch very much. However, although teachers state that they do conduct strategy research, it is felt that an attempt to improve such research could possibly be carried out; despite the fact that it may require hard effort.

Key words: foreign language learning strategies, young learners, teachers.

Enever Janet (Umeå University, Sweden)

Policy and Practice in multilingual contexts: Diverse responses in Shanghai kindergartens

In this presentation I will discuss contexts for learning regional and international languages in four Shanghai kindergartens, drawing on Cummins (2014) conceptualisation of multilingual school environments. The paper discusses the potential to teach 'through a multilingual lens', a procedure that may facilitate the integration of children's home/heritage languages throughout the curriculum. Here Cummins argues that this approach may contribute to

affirming children's identities and ensure the maintenance / strengthening of their home/heritage languages. While it has not been possible to fully assess the impact of the approach over the short period of the study, observation evidence highlights some critical moments that may be indicative of the potential for an enhanced multilingual approach.

Within the Shanghai municipality a policy requirement of Putonghua (Mandarin Chinese) as the medium of instruction throughout the curriculum is currently maintained in kindergartens (for children aged 3-6 years). Adopting a socio-historical approach this study analyses the responses of children, teachers and school principals to a centrally controlled policy in a country with many spoken languages yet only one written script. My paper draws on rich data collected through observations and interviews over a three-week period, offering an intriguing glimpse of the range of solutions found in a context with a strongly centralised policy mechanism.

Grymska Beata (Uniwersytet Śląski)

L2 and L3 in primary school curriculum: what is their role in the development of children's working memory?

The research on foreign language learning and its role in developing working memory (WM) system is of particular interest at present (Wen, 2015; Rysiewicz, 2013). Available research studies have revealed that thanks to foreign language learning the development of WM can be improved, especially referring to 5- to 7-year-olds (e.g. Morales, Calvo, Bialystok, 2013; Blom, 2014).

In its theoretical part, the paper is going to elaborate on the process of foreign language learning as well as to clarify how WM system functions. In its research part, the main aim of the paper is to measure children's WM development so as to see the influence of both L2 and L3 on this kind of memory system. The study focuses on two groups of Polish primary school learners – those who learn only one foreign language (L1 Polish – L2 English) and the second group consisting of pupils learning two foreign languages (L1 Polish – L2 English – L3 German) in their curriculum.

References:

Blom, E. et al. 2014. The benefits of being bilingual: Working memory in bilingual Turkish–Dutch children in: *Journal of Experimental Child Psychology*, Vol. 128, 105-119
Morales, J., Calvo, A., Bialystok, E. 2013. Working memory development in monolingual and bilingual children in: *Journal of Experimental Child Psychology*, Vol. 114, Issue 2, 187-202

Rysiewicz, J. 2013. Working memory, and FL aptitude and second language proficiency. Storage or (and) processing? Eurosla Conference

Wen, Z., Borges Mota, M., McNeill, A. (Eds.) 2015. Working memory in Second Language and Processing, Bristol: Multilingual Matters

Guz Ewa and Teturka Małgorzata (Uniwersytet Warszawski and John Paul II Catholic University of Lublin)

Power relationship in an early foreign language classroom: insights from teacher training.

Foreign language instruction at the primary level in Poland takes place in a traditional, institutionalised whole class set-up, where the teacher plays the central role. Essentially, the teacher acts as a conductor who provides children with information, guidance, language input, purpose and structure (Brewster, Ellis & Girard, 1992), which requires him/her to assume a dominant role and a position of authority. Research into human social roles and perceptions of social power has shown that children (from 5 years of age onwards) assign authority on the basis of two factors: adult status and the delegated authority i.e. the role in the social context of the school (Laupa, 1991; 1994; Laupa & Turiel, 1993). This suggests that in the primary school setting the authority figure status is automatically assigned to any adult individual performing the role of the teacher (including a teacher in training). Our analysis of 45 video recordings of lessons conducted by teacher trainees during their teaching practice provides evidence to the contrary. Despite delivering developmentally appropriate instruction based on carefully selected input and activities, the majority of trainees experienced considerable difficulty getting children's attention, engaging them in tasks (cognitively and emotionally), keeping them on task and signalling and making smooth transitions, which prevented them from achieving lesson goals. The aim of this study is to identify the teacher-related factors which contribute to successful establishment of teacher authority in the primary classroom with the long-term objective of introducing changes in the teacher training programme at John Paul II Catholic University of Lublin in order to equip teachers with a set of practical tools and strategies for signalling power and assuming the authority position in the classroom. The data include teacher and learner verbal and non-verbal contributions to classroom interaction. The paper discusses our findings and implications for teacher training.

References:

Brewster, J., G. Ellis, and D. Girard. 1992. The Primary English Teacher's Guide. Harmondsworth: Penguin.

Laupa, M. 1991. Children's reasoning about three authority attributes: Adult status, knowledge, and social position. *Developmental Psychology*, 27, 321–329.

Laupa, M. 1994. "Who's in charge?" Preschool children's concepts of authority. *Early Childhood Research Quarterly*, 9, 1–17.

Laupa, M., and Turiel, E. 1993. Children's concepts of authority and social contexts. *Journal of Educational Psychology*, 85, 191–197.

Hannibal Jensen Signe and Maria Vanessa aus der Wieschen (University of Southern Denmark)

Danish Young Learners inside and outside the classroom: perspectives on learning English

This paper explores the importance of starting age for learning a foreign language taking into account classroom practices and extramural activities. Looking at learners receiving formal English education from the 1st and 3rd grade on respectively in terms of their classroom activities and their engagement in extramural English activities, the paper explores the following research questions: Which types of English language activities are 1st and 3rd grade Danish students engaged in inside and outside school? Is there a difference in receptive English proficiency between the two groups? If so, can this be explained by classroom practices or engagement in extramural activities?

The study involves 300 Danish learners of English (ages 6-11). Receptive vocabulary (PPVT™-4) and grammar (Trog-2) tests were administered at the onset of formal teaching and after 1 year. Classroom practices were evaluated by video-recording and coding English lessons in 15 classrooms. Extramural habits were investigated via a language diary where children via self-report reported on extramural activities.

The analysis shows that classroom practices are strikingly different for 1st and 3rd grade starters, while there is little variation within the two groups. Yet Young and very young learners engage in very similar EE activities despite the difference in age. Receptive posttests show that 3rd grade starters are more proficient than 1st grade starters after one year. However, our pretest showed that the 3rd graders were already more proficient than the 1st graders to receiving formal instruction, leaving us to assume the differences lie in the extramural activities.

Hedlund Åsa, Frisk Erika, Nilsson Susanne, Sandström Petter (Tomtebogård, Umeå Sweden)

Working with picture books in the classroom and how it can result in a musical

We are four teachers from northern Sweden who work together with children between the ages 6-10. The past 6,5 years we have used picture books when teaching English to these

young learners. The work has, twice, resulted in musicals based on the books "Where the wild things are" and "The Gruffalo".

Our interest in picture books when teaching English began in a project we were involved in with Umeå University. Our aim was to help the children gain, and keep, confidence in speaking and understanding English. We wanted the children to hear a lot of English and also speak a lot of English themselves.

In our presentation we would like to show some examples of how we work with picture books, how we teach and practice vocabulary, how we make the story come alive for the children and how we, by doing this, help the children gain confidence and interest in the English language.

Working with picture books is rewarding in itself but we would also like to tell you about incorporating culture, in the form of music, dance and art, in the English lessons. In cooperation with Balettakademien, a ballet and dance academy in Umeå we put together a musical with our 77 ten year olds last May. This was made possible partly because Umeå was the European Culture capital recently.

We hope you find this interesting and give us the opportunity to share more of our experiences at the conference

Kirkgoz Yasemin and Mustafa Yaşar (Cukurova University, Turkey)

Enhancing Teaching With Collaborative Action Research

English is increasingly included as a compulsory subject from the earliest years of education in public schooling worldwide. In Turkey, English was introduced as a compulsory subject for young learners at the primary grades four through eight (age nine) in 1997. More recently, the starting age at which English is to be taught was lowered to grade two (age six). This paper reports our collaboration with a group of English language teachers in order to provide support that teachers might need for engaging in classroom-based action research, and to facilitate the teachers' development of meaningful solutions to problems they may encounter in teaching English to young learners. We will illustrate our experience of collaboration with teachers based on classroom observation and interview data. Our study demonstrates that collaboration between teacher educators and practicing teachers of English can prove useful for teachers' ongoing professional development.

Kowalczyk Marlena (Uniwersytet Warszawski)

Parental beliefs in teaching English as a foreign language at pre-primary level

The age at which European children start obligatory foreign language education becomes lower and lower. In several member countries of the European Union, including Poland, students begin their foreign language classes as early as preschool. Hence, it becomes crucial to research various aspects of foreign language learning at pre-primary level, such as factors influencing the process. Parents, who constitute one of the factors, seem to play an extremely important role in this age group, as they are undoubtedly role models whose opinions and attitudes are frequently copied by such young children. The aim of the presentation is to examine what parents of very young learners know and think about their children's foreign language learning, with a special emphasis on the goals and effects of foreign language education. The presentation will include an analysis and discussion of data obtained from questionnaires conducted among parents of children aged 3 to 5.

Lipińska Dorota (University of Silesia)

Teaching pronunciation to primary school learners: Yes, we can!

Despite the fact that research on L2 pronunciation has developed greatly for a couple of last decades (e.g. Schwartz et al., 2014), the conclusions drawn from the studies are unfortunately rarely applied in practice, especially in the school curricula. Numerous studies carried out since early 2000s (e.g. Majer, 2002; Nowacka, 2008; Sobkowiak, 2002; Szpyra-Kozłowska, et al., 2002; Szpyra-Kozłowska, 2008; Waniek-Klimczak, 2002; Wrembel, 2002; Lipińska, 2014) have shown that pronunciation teaching is almost absent at schools (apart from the academic programmes) and that L2 learners critically assess their teachers' pronunciation in L2. Although it has been proven that correct pronunciation is crucial in L2 communication (Littlewood, 1994; Setter and Jenkins, 2005) and this element of L2 learning has been included in the oral part of the Matura school-leaving exam (CKE, 2013), it is still very difficult to find the substantial amount of pronunciation training in textbooks designed for lower education levels.

At the same time, most teachers are aware of the fact that "the earlier, the better" and that it is much easier to teach correct pronunciation from the very beginning than to correct fossilized pronunciation errors at later stages (e.g. Baker, 1996; Nixon and Tomlinson, 2005). While young children are simply able to acquire L2 phonetics by listening to stories, songs, nursery rhymes and by playing games, teens who are above 13 are much more conscious

learners (Nixon and Tomlinson, 2005) and may start learning pronunciation just like they study L2 grammar or vocabulary.

The aim of this paper is to present the materials and methods which may be successfully used for teaching pronunciation to young teenagers (11 – 13 year-old primary school learners). They range from exercises and tasks already included in schoolbooks to various interactive games and activities and even ways to teach IPA to the aforementioned learners. The effectiveness of applying such methods is proven by an auditory analysis of teens' speech production, performed by three native speakers of English.

Loranc-Paszyk Barbara (Akademia Techniczno-Humanistyczna w Bielsku-Białej)

Parents' attitudes towards bilingual education in Poland

The aim of this presentation is to investigate how parents view educational potential offered by the provision of Polish-English bilingual schools which they may want to choose for their children and to identify their attitudes towards threats and opportunities related to the educational bilingualism. On one hand, there is a strong European policy support for values of plurilingualism and a clear need to equip young people with language competence to meet the challenges of globalized job market; there is also a growing body of research findings that seem to confirm positive outcomes of dual-focused education, all contributing to the fact that in some parts of Europe bilingual education stopped being marginal and elitist. Yet on the other hand, the implementation of bilingual schooling in a fairly monolingual country like Poland may still raise questions related to teacher competences, the provision of adequate educational materials, academic achievement of students, or possible threats posed by dual-focused education to mother tongue and content knowledge. The results of a survey-based study carried out among parents, all Polish nationals, aimed at identifying their attitudes will be presented and discussed.

Maria Bogucka and Ewa Andrzejewska (Uniwersytet Gdański)

Language Awareness in Preschool Children - teachers' views

One of the least tangible tasks that preschool foreign language teachers are called upon to do is to raise young children's linguistic and cultural awareness -as officially stated in the latest edition of the Core Curriculum (Dz.U. z dnia 18.06.2014, poz. 803). The task is challenging as well since the linguistic and cultural environment in Poland is fairly homogeneous. Is the of

teaching one foreign language to preschool children sufficient to implement the Ministry guidelines? How do teachers perceive the concept of linguistic and cultural awareness? Do they know how to raise linguistic awareness in preschool children? Are there any tools which might enable them to assess the effectiveness of their teaching? The talk will present the results of a study carried out among foreign language teachers in Trójmiasto and its vicinity. The children who attend the visited preschools are exposed to either English, German or French.

Nilsson Maria (Stockholm University)

Learner beliefs and foreign language anxiety – a study in two Swedish primary classrooms

The present study is part of a larger project focusing on the development of learner beliefs and foreign language anxiety (FLA) in the context of primary foreign language instruction. The aim was to investigate young language learners' (YLLs') views on the process of language learning and their self-reported FLA, exploring a research design that encourages and empowers children to express their thoughts and experiences in the role of agents in language learning. The study involved 42 Swedish nine- to eleven-year-old learners studying English. Various approaches were employed, such as questionnaires and recorded group-discussions. Findings show that YLLs hold a wide range of learner beliefs and suggest a relationship between their conceptions of language learning and their level of FLA. This presentation also focuses on a number of methodological issues that come into play when aiming to facilitate self-expression in the primary classroom context. Dealing with power relationships, safe and informal yet effective methods of data collection, and the validity and interpretation of children's responses. Overall these YLLs participated very positively in the study, showing both willingness and ability to verbalize and discuss their beliefs and experiences. The study hopes to inspire future research to explore the impact of language instruction and investigate how teachers can address metacognition, strategy use and learner beliefs in order to prevent FLA and foster confident language users in a learner-centered environment.

Norberg Cathrine and Nordlund Marie (Luleå University of Technology, Sweden)

The Relevance of Lexis: A Corpus-based Study of L2 English textbooks

Despite the fact that textbooks are central in language teaching and learning, only limited research so far has explored the correlation between language learning and the design of

teaching materials from a pedagogical point of view. A focus on young learners of English has been reported as particularly wanting. This study investigates the relevance of lexis in seven textbooks used for young learners of English in Swedish primary schools. The texts are analyzed and compared to words appearing on the New General Service List, the New Academic Word List and in the VIP-Kids corpus. The study shows that a very high percentage of the words in the textbooks occur only occasionally in authentic language production. The result questions the appropriateness of using the textbooks in foreign language learning and teaching. The analysis of the books, also demonstrates that there is great variation in the selection of words occurring across the books indicating that there does not seem to be any common pedagogical thought behind what words are included in language textbooks used in Swedish schools.

Prošić-Santovac Danijela and Radović Danijela (University of Novi Sad and Pedagogical Institute of Vojvodina, Serbia)

The role of parents in encouraging child motivation and attitude towards foreign language acquisition

The aim of the research will be to investigate the role of parents in encouraging child motivation and attitude towards foreign language acquisition. In addition, the attitudes and feelings of children themselves towards learning and speaking the foreign language will be recorded. The study will adopt a mixed method approach, both quantitative and qualitative in nature, in order to enable triangulation, and the data will be obtained through a questionnaire for parents, featuring closed-ended and open-ended questions and structured interviews with children. The interview with children will be conducted using the Berkeley Puppet Interview method in order to reduce acquiescence bias by employing the use of two puppets which take over the role of the interviewer and produce two opposite statements for each interview item, prompting the child to agree to one. In addition, the children will be tested on their productive and receptive vocabulary knowledge prior to conducting the research. The study sample will consist of 21 six-year-old children and their parents, most of whom belong to higher social strata. The study will be set in a private Serbian-English kindergarten in Serbia, where Serbian is the official language and, for the most part, the language of the immediate environment, while English has the status of a foreign language, albeit a socially prestigious one. Upon analysing the data, the results will be discussed in connection with the wider social context.

Rokita-Jaśkow Joanna and Pogodzińska, Agata (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Parental involvement in very early L2 acquisition.

Parental involvement in foreign language (FL) education of a very young child is essential if successful L2 acquisition is to take place as it allows to monitor and stimulate the child's progress in a FL. Parents do so by providing additional sources of L2 input, enhancing memory retention of the class material, and engaging children in L2 conversations, which helps to stimulate children's L2 production. Needless to say, such joint parent-child activities help to create a close bond between the two interlocutors, which can serve as an important motivational factor promoting the active use of a foreign language.

The studies on this issue in FLL are scarce and usually relate to learners at a primary level (cf. Enever, 2011). Yet, a vast amount of educational research (e.g. Feinstein et al., 2008) points out to the educational advantage at the beginning of schooling of those children whose parents had been involved in education over those whose parents had not. Foreign language education seems to be subjugated to the same laws.

The goal of the paper is to present the results of the survey carried out among parents of very young learners of L2. It is speculated that parents who are more competent in the L2 are more likely to be actively involved in supporting the very young child's foreign language learning. The instrument used was based on the Epstein's (1997) model of parental involvement, which can be of 5 types: parenting, communicating, volunteering, learning at home, decision making, and collaboration with the community.

Ruiz de Zarobe Yolanda and Zenotz Victoria (University of the Basque Country and Public University of Navarre, Spain)

Learning strategies and child foreign language competence: The impact of a longitudinal intervention for reading.

This paper presents a study of the effectiveness of strategy training in a Content and Language Integrated Learning (CLIL) programme with young learners. It is a longitudinal research study carried out at a primary school in a trilingual (Basque-Spanish-English) content-based program in Spain, which involves a pre-test/post-test design and a 7-week training intervention. Both quantitative and qualitative data was obtained by using different instruments, such as a metacognitive reading test and a metacognitive reading task. These tests were part of a reading strategy intervention carried out with CLIL students of 10 to 12 years of age to analyse how strategy instruction influenced their reading competence and how that can also

influence metacognitive awareness. Results revealed the effectiveness of the strategy intervention with young learners.

Šamo Renata (University of Zagreb, CRO)

Young EFL learners and their reading awareness: A Case Study with Twins

This study refers to the first stage of a larger-scale investigation into the strategic reading behaviour of young Croatian EFL learners in Grade 4. Its particular aim was to investigate the development of reading ability in case of a pair of twins, who had started learning English in Grade 1 (age 6/7). It was especially focused on the participants' comprehension awareness, and included the following instruments: Metacomprehension Strategy Index, Croatian reading comprehension task and after-reading self-report questionnaire, as well as English reading comprehension task and after-reading self-report questionnaire. The participants' general school achievement and achievement in EFL proficiency, based on year-end grades (Grade 1 to 4), were also taken into account. The so-called mixed-method approach (quantitative and qualitative analysis) was used for interpreting the data collected like this from several sources. The obtained results did not indicate only the crucial similarities between the twins, but they also revealed some interesting differences between them. Following the study's focus, both types of characteristics primarily referred to their awareness of strategic processes before, during and after reading. In addition, they showed their ideas of L1 and L2 (EFL) reading as two distinctive activities, along with their self-evaluation of reading in Croatian and in English. The current case study should be seen as a contribution to investigation into two broad and relevant fields such as reading and early SLA, from a perspective that still seems to be under-represented in their research scope. (238)

Sawicka Małgorzata Róża

The value of using traditional songs and rhymes for young learners of English as a second language and its influence on the skill of reading

Researchers worldwide focus on technological devices, methods and techniques shaping and changing teaching and learning English. With these improvements the decreasing role of the auditory channel in receiving stimuli during the learning process has been observed. On the contrary, the role of visual stimuli increases rapidly overloading the learners with visual content. Even though the technological revolution shapes teaching and learning practice

worldwide, one should never diminished the fact, that without enhancing of the auditory channel and the vocal tract building language skills isn't possible.

First of all, an old humanistic approach of passing knowledge by oral teaching and training will be discussed with the aim to introduce some of traditional songs and nursery rhymes as cultural heritage of English-speaking countries that is ready to use within the framework of integrated education in Polish schooling system.

Secondly, the developmental and cognitive needs of students for learning speaking skills and enhancing phonemic and phonological awareness within the existing education system will be depicted and discussed.

Thirdly, presenting the research-proven link between enhancing phonemic awareness in Polish younger students by applying English and American traditional songs and rhymes and its impact on the skill of reading will come in focus.

The idea originated in the years of public discussion on deteriorating reading in Poland and weakening of the interests of students in reading regardless the language

Sundh Stellan (Uppsala University, Sweden)

The project BYLEC – a corpus of young learners' written production in English

Young learners' acquisition of English as a foreign language is to a great extent characterized by a focus on the listening and speaking skills. Practising reading and writing thus occur later. (Cameron 2001: 155). Nevertheless, the need to write emerges early due to communication in blogs, tweets, and in chats in social media and computer games. At an early stage, children's writing does not differ much from their speaking but, gradually and with great variation and at the age of around 10, their writing differs from their speech. Writing develops their language and this can be identified with linguistic traits such as relative clauses and noun phrase complexity (Pinter 2011: 46). The tendency that children are exposed to more informal spoken English than formal written texts faces teachers of English with the challenge of also developing the language children do not learn outside school (Lundahl 2014: 178). This current situation gives reasons for more research on young learners' written production in English.

At Uppsala University, the collection of written production by 12 year-olds in five countries is in progress. The aim is to create an international corpus called BYLEC (Baltic Young Learners of English Corpus) with Swedish, Estonian, Latvian, Lithuanian and Russian children's production in six different texts and with the profiles of some 500 participating children with different mother tongues. An overview can now be provided of the procedures when collecting the data, the potential of the corpus and the future plans with the six cooperating universities in BYLEC.

Szubko-Sitarek Weronika (Uniwersytet Łódzki)

The role of parental involvement in early foreign language learning

Parental attitudes and involvement have been confirmed to play an important role in children's achievement in learning English as a foreign language (cf. Lindgren and Muñoz, 2013; Desforges and Abouchaar, 2003; Enever, 2011, Hewitt, 2009) The present paper reports on the findings of the first part of the longitudinal study on the impact of parental involvement on foreign language learning (FLL) achievement. The study started in September 2014 with a questionnaire administered among 117 parents of lower primary education learners from a formal educational context and 77 teachers who teach English in the lower grades of primary school. The basic issues the research addressed concern parents' attitudes towards early foreign language learning, their knowledge about models of early foreign language learning and the outcomes these models are delivering, their expectations towards foreign language achievements as well as their self-perceived role in the process of language learning. The results confirm the importance of involving parents in the process of language learning by educating them about the nature of FLL and turning them into tutors responsible for the enhanced exposure to language in the out-of-school context.

Keywords: young learners, early foreign language learning, parents' attitudes and involvement

Szulc-Kurpaska Małgorzata (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Legnicy)

Teacher language in a young learner classroom

Foreign language context does not offer favourable conditions for language development as far as the amount of exposure to the target language is concerned. Learners may not have access to the language out of class and the frequency of foreign language lessons seems also to be insufficient for a successful language development. To make up for inadequate language input teachers should exploit the opportunities available in the classroom for increasing contact of the learners with the foreign language. The presentation will focus on examples of good practice when this takes place and offer a survey of different studies on classroom language carried out by the teachers in the primary classroom. Examples of interaction in the target language will be analysed and functions of the teacher talk in the young learner classroom will be subjected to scrutiny. Some recommendations for teaching English through English will be offered.

Voise Ann-Marie (Université Paris Est, France)

EFL in French pre-primary schools : objects, spaces and scenarios

The paper presentation we would like to submit is an account of a research which studies the effects of a holistic approach on children's foreign language development in kindergarten (age 5) in the French education context. All the pre-primary school teachers involved in the study use a material called « Roxy and Me » which is based on a multi-sensory and multimodal approach and which proposes Foreign language activities across the curriculum. The research focus involves the investigation of different means of exposing the learners to authentic oral English. In this interdisciplinary approach the teachers are assisted by a puppet called Roxy, story posters that illustrate the adventures of the puppet and a CD which is composed of stories and songs that the puppet is performing in front of the young pupils. The use of the puppet enables to develop not only both receptive and expressive language skills but also involves children's imagination and verbal creativity (Winnicott, D.,1971), (Lubart, T., 2003).

The schoolteachers implicated in the study have been using a variety of teaching techniques in order to respond to as many different learning styles as possible (Gardner, H., 1983) with the purpose of maximizing the possibility of recall (auditory, visual, kinesthetic learning styles but also interpersonal and intrapersonal intelligences).

The data for the study comprises transcribed recordings of teacher-pupil and pupil-pupil interactions.

We shall give the first results of the analysis of the impact of this multimodal approach on interactions concerning more than 220 very young learners of English as a Foreign language engaged in peer activities and playing language games with each other in 11 kindergarten and first year elementary classes of diverse sociocultural contexts.

Zawodniak Joanna (Uniwersytet Zielonogórski)

Opportunities for developing young learner metalinguistic awareness with reliance on mother tongue knowledge

The paper begins with a brief discussion of Ann van Kleeck's stage-like perspective on the development of child metalinguistic skills and Ellen Bialystok's Theoretical Model of Language Learning. The present author will also make a reference to seminal yet all too often overlooked or underestimated Lev S. Vygotsky's comments on the L1-L2 relationship and its implications for young learner language development. Next the idea of code-switching will be touched upon and followed by Jim Cummin's Interdependence Hypothesis revealing the child's ability to transfer understandings and learning experiences from one language to

another. The second part of the paper is intended to provide practical examples showing that metalinguistic awareness can emerge from the child's interest in the similarities and/or differences between their mother tongue and a foreign language. The process of switching from epilinguistic to metalinguistic behaviors will be depicted with regard to cognitive structuring as a special kind of linguistic assistance and a tool for providing a structure for thinking and acting based on the exploitation of young learner imagination and his/her propensity to metaphorically interpret various L1- and L2-specific phenomena. Another opportunity for benefiting from the child's linguistic curiosity taken into consideration in the present paper is Robert J. Sternberg's Dialogical Approach and metacognitive strategy use.

References

- Bialystok, E. (Ed.), (1991). *Language processing in bilingual children*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Cummins, J. (1978). Bilingualism and the development of metalinguistic awareness. *Journal of Cross-Cultural Psychology*, 9, 131 – 149.
- Svalberg, A. M.-L. (2009). Engagement with language: Interrogating a construct. *Language Awareness*, 18, 242 – 258.

Abstrakty wystąpień w j. polskim (Abstracts of papers in Polish)

Andrzejewska Ewa (Uniwersytet Gdański)

„Wczesny start językowy” w równoczesnej nauce języka regionalnego i języka obcego/ języków obcych.

Wczesny start językowy w nauczaniu zinstytucjonalizowanym przyjmuje w Polsce różne formy, które są odpowiedzią na zmiany w systemie edukacji. Z jednej strony jest to obniżanie wieku rozpoczynania nauki języków obcych, które doprowadziło do obowiązkowej nauki języka od pierwszej klasy szkoły podstawowej. Z drugiej strony realizacja założeń Europejskiej Karty Języków Regionalnych bądź Mniejszościowych, która przyniosła zmiany w pozycji edukacyjnej języków regionalnych, m.in. języka kaszubskiego (Ustawa o mniejszościach regionalnych i etnicznych i o języku regionalnym, 2005). Nauka języka kaszubskiego odbywa się w wymiarze trzech godzin tygodniowo i podejmowana jest przede wszystkim na pierwszym etapie edukacyjnym. Ponieważ w tych klasach uczniowie poznają również pierwszy język obcy - czasem dwa języki obce - rodzi się pytanie, jakie są relacje, podobieństwa i różnice pomiędzy nauką języka regionalnego, a nauką języka obcego. Aby odpowiedzieć na te pytania, zbadana zostanie aktualna sytuacja równoczesnego nauczania języka kaszubskiego i języka obcego/języków obcych i jej uwarunkowania oraz analiza porównawcza programów nauczania, podręczników i metodyk przedmiotowych.

Chałabiś Anna (Uniwersytet Warszawski)

Pacynka w nauczaniu języka obcego w przedszkolu – cele, funkcje, możliwości, wyzwania.

W związku z wprowadzoną reformą i obowiązkiem nauczania języka obcego we wszystkich placówkach przedszkolnych w Polsce istnieje duża potrzeba poszukiwań odpowiedniej oraz udoskonalania istniejącej metodyki, programu nauczania oraz praktycznych narzędzi, które pomogą nauczycielom w pracy z dziećmi w tej bardzo wymagającej grupie wiekowej.

Celem prezentacji jest przedstawienie możliwości jakie daje zastosowanie pacynki w nauczaniu języka obcego dzieci w przedszkolu, rozważenie kontekstów jej użycia oraz ról jaki może pełnić w procesie akwizycji drugiego języka. W swojej prezentacji spróbuję więc odpowiedzieć i poddać do dyskusji następujące pytania:

Czym jest pacynka?

Jaką rolę może pełnić w nauczaniu języka obcego?

Jaki jest cel i płaszczyzny jej zastosowania?

Jakie kompetencje rozwija u dziecka w wieku przedszkolnym, uczącego się języka obcego?

Jakimi kompetencjami powinien dysponować nauczyciel używający pacynki?

Przed jakimi wyzwaniami stoi nauczyciel, który stosuje pacynkę w przedszkolu?

W swojej prezentacji zamierzam postawić tezę, iż aspekt emocjonalny i psychologiczny związany z użyciem pacynki przewyższa interkulturowy czy stricte lingwistyczny, często uważany za kluczowy. Emocjonalny stosunek oraz nawiązanie pozytywnej emocjonalnej relacji między dzieckiem a pacynką jest podstawą wyjścia do jakichkolwiek dalszych działań o podłożu językowym w pracy z dziećmi w wieku przedszkolnym.

Zastosowana metodologia opierać się będzie o literaturę, wyniki obserwacji, a także warsztaty z użyciem pacynki oraz doświadczenia własne.

Prezentacja będzie zawierać również praktyczne wskazówki z praktyki nauczycielskiej.

Gutowska Małgorzata (Nowa Era)

Podręczniki wieloletnie – jak z sukcesem z nich korzystać na lekcjach języków obcych w szkole podstawowej

Reforma podręcznikowa z 2014 roku wprowadziła do polskich szkół podręczniki wieloletnie. Są one wykorzystywane przez kolejne roczniki uczniów, jednak różnią się bardzo od interaktywnych, wypełnianych książek, do których przyzwyczailiśmy się w ostatnich 16 latach. Wystąpienie zawiera prezentację wyników badań nauczycieli języka angielskiego – pokazuje główne problemy, zmiany technik i metod pracy, jakie wiążą się z pojawieniem się podręczników wieloletnich. Zostaną także zaprezentowane skuteczne, zdaniem nauczycieli, przykłady rozwiązań na pracę z podręcznikiem wieloletnim, a także przykłady podręczników wieloletnich używanych w innych krajach europejskich.

Jakosz Mariusz (Uniwersytet Śląski)

Analiza kwalifikacji nauczycieli do prowadzenia zajęć językowych metodą narracyjną na etapie przedszkolnym i wczesnoszkolnym

Od nauczycieli przedszkolnych i wczesnoszkolnych, podejmujących się przygotowania dzieci do posługiwania się językiem obcym, powinno oczekiwać się przede wszystkim stosowania najefektywniejszych metod pracy. Jedną z takich form nauczania jest prowadzenie zajęć językowych metodą narracyjną, o której skuteczności decydują niezbędne, specyficzne kwalifikacje nauczyciela. Biorąc pod uwagę specyficzne potrzeby oraz możliwości rozwojowe

i językowe dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, należy podkreślić, że wymagania wobec nauczycieli języków obcych, stosujących metodę narracyjną na tych etapach edukacji, są o wiele większe niż wobec innych nauczycieli. W referacie omówione zostaną specyficzne kwalifikacje, które powinny charakteryzować nauczyciela przedszkolnego i wczesnoszkolnego, wśród których można wyróżnić m.in.:

- kompetencje psychologiczno-pedagogiczne,
- kompetencje dydaktyczno-metodyczne,
- kompetencje językowe,
- kompetencje narracyjne,
- umiejętności prawidłowego posługiwania się pacynką wykorzystywaną w nauczaniu języka obcego.

Powyższych kwalifikacji nie należy traktować oddzielnie, gdyż stanowią całość postaw, wiedzy i umiejętności nieodzownych do bycia profesjonalnym nauczycielem języka obcego, który potrafi uczyć, bawiąc się, i bawić się, ucząc.

Jaros Izabela (Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce)

Zastosowanie nowoczesnych technologii we wczesnej nauce języka obcego w ocenie studentów – przyszłych nauczycieli pierwszego etapu edukacyjnego.

W polskich szkołach podstawowych, nauczyciele edukacji początkowej jak i nauczyciele języków obcych pierwszego etapu kształcenia mają dostęp do coraz nowocześniejszych narzędzi multimedialnych w postaci tablic interaktywnych, wizualizerów, netbooków a nawet tabletów. Urządzenia te posiadają ogromny potencjał edukacyjny, który warto wykorzystywać we wczesnej nauce, zwłaszcza językowej. W procesie cyfryzacji szkolnictwa, uwzględniona została również poprawa dostępu do sieci internet. A przestrzeń internetowa stanowi ocean możliwości w obszarze nauki języka obcego. Zmieniająca się cyfrowa rzeczywistość szkolna powinna być uwzględniana przez uczelnie pedagogiczne, kształcące przyszłych nauczycieli. To właśnie podczas studiów uniwersyteckich, studenci powinni zdobywać wiedzę i kompetencje cyfrowe, pozwalające na wykorzystanie TIK w pracy z uczniem. W artykule przedstawione zostaną opinie studentów Uniwersytetu Jana Kochanowskiego, specjalności Edukacja wczesnoszkolna i przedszkolna z nauczaniem języka angielskiego, dotyczące stosowania nowoczesnych technologii we wczesnej edukacji językowej.

Konderak Tatiana (Szkoła Języków Obcych TINA)

Język obcy w edukacji przedszkolnej - kształcenie receptywnych i produktywnych sprawności językowych.

Zgodnie z rozporządzeniem MEN z dnia 30 maja 2014r obowiązkowa edukacja obcojęzyczna od 1 września 2017r obejmie wszystkie dzieci korzystające z wychowania przedszkolnego.

Uwzględniając aktualną wiedzę psycholingwistyczną, nauczanie języków obcych w tej grupie wiekowej wymaga wykształcenia i rozwijania u małych uczniów w pierwszej kolejności elementarnych sprawności słuchania i rozumienia ze słuchu oraz mówienia. Zważywszy, iż wymagają one bogatego doświadczenia receptywnego pozwalającego wytworzyć i zorganizować wewnętrzną (mentalną) reprezentację nowego systemu językowego, a umiejętności tych nie można przyspieszyć za pomocą wymuszonej reprodukcji i imitacji, pojawia się pytanie o efektywność, warunki i szeroko pojęty sposób organizacji wyżej wspomnianego nauczania w warunkach zinstytucjonalizowanych, czyli w przedszkolu.

Zaciekawienie, radość z uczestniczenia w zajęciach i pozytywne nastawienie, zaangażowanie wszystkich zmysłów, gest, ruch, obraz, dźwięk, piosenki, wierszyki, rymowanki i opowiadania, szeroki, elastyczny kontekst wspomagający zrozumienie, nauka poprzez zabawę i sensowne działanie, duża ilość powtórzeń w różnorodnych, atrakcyjnych formach, częsta zmiana aktywności i form pracy to tylko niektóre elementy mające wpływ na (wspólne) osiągnięcie edukacyjnych sukcesów w kształceniu kompetencji językowych naszych małych uczniów.

W oparciu o metodyczne założenia i ogólne zasady nauczania języków obcych dzieci, spróbujemy w wystąpieniu odpowiedzieć na pytanie, w jakim stopniu i w jaki sposób możliwe jest rozwijanie u uczniów biorących udział w przedszkolnych zajęciach językowych sprawności receptywnych, jak również produktywnych z uwzględnieniem ich naturalnych predyspozycji, umiejętności i możliwości rozwojowych oraz charakterystycznych dla tego etapu edukacyjnego problemów organizacyjnych.

Kowalewska Ewa i Rocławska-Daniluk Małgorzata (Uniwersytet Gdański)

Języki dziecka z ubytkiem słuchu w realiach polskiej szkoły.

Przedmiotem referatu jest mowa niesłyszącego siedmioletniego ucznia drugiej klasy szkoły podstawowej w formie tzw. studium przypadku (case study). Chłopiec jest dwujęzyczny – pierwszym jego językiem jest język migowy, przyswojony od niesłyszących rodziców; drugim jest język polski, którym chłopiec posługuje się w środowisku ludzi słyszących. Ponadto w edukacji szkolnej chłopca obecny jest także język angielski, jako obowiązkowy przedmiot szkolny. Umiejętności ucznia w zakresie wymowy odniesiono do aktualnego stanu jego słuchu oraz fonetycznej warstwy wypowiedzi rówieśników bez ubytku słuchu. Uwzględniono także

prace pisemne chłopca w obu językach. Spośród fonemów współczesnej polszczyzny szczególnej ocenie poddano samogłoski oraz spółgłoski szczelinowe i zwarto-szczelinowe oraz spółgłoskę „r”. Te grupy głosek dla porównania poddano ocenie także w wypowiedzianych przez badanego wyrazach angielskich. Podstawowym kryterium oceny wypowiedzianych przez chłopca wyrazów pozostaje jednak kryterium zrozumiałości. Pytanie, jakie postawiono w końcowej części referatu dotyczy kwestii doskonalenia mowy chłopca we wszystkich opanowywanych przez niego językach. Jaka rola przypada w tym procesie logopedzie, a jaka nauczycielom języków? W wystąpieniu zostaną przedstawione krótkie nagrania, ukazujące w jakim stopniu dziecko opanowało języki foniczne - język polski oraz język angielski. Informacje dotyczące uczenia i jego językowego funkcjonowania uzupełnia wywiad z rodzicami, wychowawcą oraz nauczycielem języka angielskiego.

NOTATKA: „Metoda indywidualnych przypadków jest sposobem badań polegającym na analizie jednostkowych losów ludzkich uwikłanych w określone sytuacje wychowawcze, lub na analizie konkretnych zjawisk natury wychowawczej poprzez pryzmat jednostkowych biografii ludzkich z nastawieniem na opracowanie diagnozy przypadku lub zjawiska w celu podjęcia działań terapeutycznych” (Pilch, 1995).

Kowalewski Jerzy (Uniwersytet im. Iwana Franki, Lwów)

Nauczanie języka polskiego (jako obcego) dzieci na Ukrainie.

1. Specyfika nauczania języków obcych na Ukrainie, miejsce języka polskiego w układzie nauczaniu języków obcych.
2. Język polski na Ukrainie: problemy definicyjne, wynikające z nich problemy programowe, metodyczne.
3. Stan faktyczny: programy, podręczniki, metody, kształcenie nauczycieli, efektywność kształcenia.
4. Metodyka kulturowa jako być może adekwatna propozycja kształcenia dzieci (nie tylko) na Ukrainie i nie tylko języka polskiego.

Król-Gierat Werona (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Autopercepcja uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w kontekście nauki języka obcego.

Dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi (SPE) w młodszym wieku szkolnym są częściej narażone na doświadczanie niepowodzeń w nauce języka obcego niż ich rówieśnicy, którzy nie przejawiają zaburzeń rozwojowych. Może to wynikać z wielu składowych, spośród których należy wyróżnić czynniki afektywne. Jak wskazuje Karpińska-Szaj (2013: 139), „poziom motywacji jest ściśle powiązany ze skutecznym działaniem i występuje, gdy uczeń zastanawia się nad własnymi sposobami uczenia się, analizuje swoje sukcesy i porażki, porównuje je z innymi sposobami postrzegania i rozumienia”. Introspekcja, refleksja nad własnym rozwojem językowym oraz preferowanymi strategiami uczenia się wydają się być zatem kluczowe w rozwijaniu pozytywnego stosunku do nauki języka obcego. Bywa, że poziom motywacji u uczniów z deficytami i dysfunkcjami słabnie, gdy w trakcie nauki szkolonej pojawiają się trudności i porównywanie do osiągnięć pozostałych uczniów w klasie. Adekwatna samoocena i dostrzeżenie własnego potencjału w zakresie indywidualnych możliwości psychofizycznych mogą warunkować powodzenie w procesie nabywania języka obcego przez uczniów ze SPE.

Celem niniejszego wystąpienia jest przedstawienie postaw wobec nauki języka obcego na przykładzie wybranych przypadków uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi rozpoczynających swoją przygodę z angielskim w I klasie szkoły podstawowej, jak i po upływie dwóch lat, tj. pod koniec I etapu edukacyjnego. Autorka żywi nadzieję, że przedstawione wyniki badań posłużą teoretykom i praktykom do dalszych badań nad rozwojem motywacji u dzieci ze SPE.

Kusiak-Pisowacka Monika (Uniwersytet Jagielloński w Krakowie)

Rola podręcznika w rozwijaniu sprawności czytania u dzieci.

Referat ma na celu omówienie specyfiki rozwoju sprawności czytania u dzieci na początkowym etapie uczenia się języka angielskiego jako obcego, a w szczególności podkreślenie roli, jaką podręcznik może odegrać w kształtowaniu tej sprawności. Na wstępie zostanie przedstawiona krótka charakterystyka procesu czytania w języku angielskim i w języku polskim, różnice między tymi dwoma procesami oraz trudności, na jakie dzieci mogą napotkać w czasie nauki czytania wynikające z tych różnic. W dyskusji tej zostanie uwypuklona rola rozwijania świadomości metafonologicznej i procesów dekodowania. Dalsza część referatu skupia się na podręczniku, który wg wielu badań nadal pozostaje najważniejszym materiałem dydaktycznym używanym przez nauczyciela. Autorka omawia kilka typów ćwiczeń

podręcznikowych, które mają na celu kształtowanie sprawności czytania, m.in. ćwiczenia przygotowujące dzieci do czytania (takie jak te kształtujące umiejętności fonologiczne i uwrażliwiające dzieci na relacje między głosem a literą), ćwiczenia rozwijające sprawność czytania globalnego oraz ćwiczenia oparte na tekście mające na celu rozwój sprawności pisania. W celu lepszego zobrazowania roli podręcznika w nauczaniu czytania w klasach 1-3 szkoły podstawowej, Autorka przedstawia ewaluację trzech podręczników, które obecnie są wykorzystywane w polskich szkołach. Wyniki analizy ćwiczeń prowadzą do konkluzji, że choć podręczniki oferują ćwiczenia kształtujące sprawność czytania, są aspekty czytania, które podręczniki „zaniedbują”, co powinno być zachętą dla nauczycieli do tworzenia własnych materiałów dydaktycznych i ćwiczeń.

Kyrc Barbara i Mikulska Anna (Uniwersytet Jagielloński)

Wykorzystanie metod logopedycznych w pracy z dzieckiem dwujęzycznym na etapie wczesnoszkolnym. Studium przypadku.

Obecność dzieci cudzoziemskich w polskiej szkole zaczyna dziwić coraz mniej. Łączy się to ze znaczącymi zmianami zarówno na gruncie edukacyjnym, jaki i kulturowym. Zamiarem auterek referatu jest zwrócenie uwagi na to, iż wybrane metody oraz techniki logopedyczne stosowane podczas terapii polskich dzieci z zaburzeniami mowy, mogą być pomocne także podczas pracy z uczniami, dla których język polski nie jest ojczystym kodem. Problemy edukacyjne dziecka dwujęzycznego w polskiej szkole z jednej strony wpisują się w nurt edukacji włączającej, z drugiej zaś - lingwistyki humanistycznej.

Zarówno na gruncie logopedii, jak i glottodydaktyki podkreśla się rolę języka jako narzędzia komunikacji, które dla posługujących się nim członków społeczeństwa, pełni funkcję socjalizującą oraz kulturotwórczą. Dlatego też metody oraz techniki wypracowane na gruncie pierwszej z nich (w myśl transdyscyplinarnego charakteru obu dyscyplin) mogą być źródłem trafnych rozwiązań metodycznych, które posłużą do stymulacji oraz usprawniania deficytowych obszarów w obrębie podsystemów języka polskiego u dziecka cudzoziemskiego. W części teoretycznej wystąpienia zostanie przedstawiona analiza kontrastywna języka polskiego oraz chińskiego. Dostrzeżenie podobieństw oraz różnic między tymi systemami umożliwi prognozę możliwych trudności związanych z opanowaniem polszczyzny przez dzieci chińskie.

W części praktycznej proces nauki języka polskiego zostanie przybliżony poprzez omówienie studium przypadków wybranych dzieci dwujęzycznych w wieku szkolnym.

Referat zostanie zakończony wnioskami. Przedstawione zostaną również propozycje dobrych praktyk, które mogą być inspiracją do poszukiwania nowych oraz twórczych rozwiązań metodycznych w pracy z dziećmi cudzoziemskimi.

Słowa klucze: dziecko cudzoziemskie, logopedia, glottodydaktyka, programowanie języka, językowa kompetencja komunikacyjna, zaburzenia komunikacji językowej.

Możejko Zbigniew (Uniwersytet Warszawski)

Czy wczesny start językowy jest zawsze dobry? Z badań nad polityką językową; badanie przekonań i potrzeb różnych grup nauczycieli.

W dziedzinie wpływów społecznych można wyróżnić obok poziomów micro i macro także poziom pośredni, meso; poziom instytucjonalny, organizacyjny. Takimi instytucjami posiadającymi możliwość wywierania pewnego wpływu społecznego są uczelnie wyższe, kształcące między innymi nauczycieli.

Celem wystąpienia jest spojrzenie na realizację dostosowania polskich programów nauczania języków obcych (poziom meso), w tym nauczania języka angielskiego na etapie przedszkolnym, do wytycznych europejskich (poziom macro).

W części empirycznej, przedstawione zostaną wyniki badania trzech podpopulacji kształcących się w uczelni wyższej: (1) nauczycieli przedszkolnych uzupełniających kwalifikacje do prowadzenia zajęć w języku angielskim, (2) studentów studiów drugiego stopnia realizujący specjalizację nauczycielską, oraz (3) studentów specjalizacji językoznawczej nie deklarujących zamiaru zostania nauczycielami. Badanie ma na celu określenie zestawu przekonań trzech grup respondentów odnośnie tzw. wczesnego startu językowego, oraz wskazanie obszarów potrzeb (needs assessment). W podsumowaniu, zostaną zaproponowane implikacje dla programów kształcenia nauczycieli (poziom meso), tak, aby jak najlepiej przygotować kadrę dydaktyczną do realizacji zadań w konkretnych placówkach szkolonych i przedszkolnych (na poziomie micro).

Nosidlak Katarzyna (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Kształtowanie kompetencji interkulturowej wśród najmłodszych

Celem niniejszej prezentacji jest ukazanie roli kompetencji interkulturowej oraz sprecyzowanie jej miejsca w procesie kształcenia językowego dzieci w wieku przedszkolnym. Podstawowym celem nauczania i uczenia się języków obcych jest umożliwienie skutecznej komunikacji z przedstawicielami innych narodów, którzy są jednocześnie reprezentantami różnych kultur. Sama wiedza językowa oparta na znajomości konstrukcji gramatycznych

i słownictwa nie jest wystarczająca, jeśli chcemy być sprawnymi użytkownikami jakiegokolwiek języka obcego, a już w szczególności języka angielskiego, który jest uznawany za współczesny lingua franca. Dlatego tak istotną rolę odgrywa w procesie nauczania języka obcego kształtowanie kompetencji interkulturowej. Według klasyfikacji Rady Europy, obejmuje ona wiedzę o innych kulturach, ludziach, narodach, ich zachowaniach; empatię, czyli zrozumienie dla uczuć i potrzeb innych; wiarę w siebie tj. znajomość swoich celów, mocnych i słabych stron; stabilność emocjonalną oraz rozwiniętą i stabilną tożsamość kulturową.

Dzieci odznaczają się otwartością i ufnym, pełnym ciekawości spojrzeniem na świat. Niestety te cechy często zanikają wraz z wiekiem, dlatego kształcenie interkulturowe warto wpleść w zajęcia językowe już na etapie przedszkolnym. W niniejszej prezentacji pokażę, jak zainicjować i przeprowadzić ten proces efektywnie i w sposób dostosowany do wieku uczniów.

Rabiej Agnieszka (Uniwersytet Jagielloński)

Podejścia pluralistyczne do języków i kultur w kształceniu językowym dzieci w Polsce.

Celem proponowanego referatu jest prezentacja założeń podejść pluralistycznych, postulowanych we współczesnej glottodydaktyce oraz możliwości ich wykorzystania w edukacji językowej młodszych uczących się w Polsce: uczniów polskiego pochodzenia oraz uczniów innych narodowości uczęszczających do polskich szkół. Z roku na rok rośnie liczba rodzin imigranckich, włączających swoje dzieci do polskiego systemu edukacji. Ta sytuacja jest wyzwaniem zarówno dla dzieci obcojęzycznych, jak i dla polskiej szkoły (rówieśników, nauczycieli, systemu edukacyjnego). Najnowsze podejścia pluralistyczne stanowią propozycję nowej filozofii edukacji - edukacji różnojęzycznej, włączającej, ukierunkowanej na uczniów z różnych środowisk językowo-kulturowych, która będzie przedmiotem mojego wystąpienia. Część teoretyczna referatu zostanie uzupełniona autorskimi rezultatami eksperymentu pedagogicznego oraz przykładami projektów edukacyjnych, przeznaczonych do realizacji w środowisku endo- i egzolingwalnym. Komplementarną część referatu będą stanowić refleksje na temat przygotowania zawodowego nauczycieli do planowania i prowadzenia procesu dydaktycznego w myśl założeń koncepcji pluralistycznych na przykładzie nauczania dzieci języka polskiego jako obcego/drugiego.

Rażniak Aleksandra (Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Wydawnictwo Nowa Era)

Świadomość językowa rodzica w teorii i praktyce.

Świadomość językowa rodzica to zjawisko nowe, charakteryzujące się dużą dynamiką zmian na przestrzeni ostatnich lat. Obniżanie wieku rozpoczęcia przez dzieci obowiązku nauki języka obcego sprawiło, że nauczanie języka drugiego stało się wyzwaniem dla wielu nauczycieli, uczniów, ale także dla rodziców. O ile badacze i dydaktycy w ostatnich latach sporo uwagi i miejsca poświęcali nauczycielom, doskonaląc ich warsztat pracy, a także wzbogacając, rozwijając i badając ich umiejętności niezbędne do pracy z małymi dziećmi w zakresie edukacji lingwistycznej, czy uczniowi, jego predyspozycjom i preferencjom w zakresie przyswajanych treści, a także rezultatom ich pracy, o tyle ostatnia ze wspomnianych grup - grupa rodziców, sprawiała wrażenie nieco zaniedbanej przez naukowców i metodyków, przynajmniej w kwestii języka obcego. A jest to grupa, która coraz dobitniej akcentuje swoją tożsamość i obecność w procesie nauczania-uczenia się języka obcego przez dzieci. Co więcej jest to grupa, w której na podstawie przeprowadzonych badań obserwować możemy dość intensywne i radykalne przemiany.

Rocławska-Daniluk Małgorzata (Uniwersytet Gdański)

Pomóżmy dzieciom lepiej mówić w języku ojczystym i w kolejnych językach!

Przedmiotem referatu są badania wykonane w placówkach przedszkolnych oferujących nauczanie w języku polskim i w języku angielskim. Placówki te nazywane są przedszkolami językowymi. Ponieważ głównym obszarem działań nauczycieli języka obcego w tych instytucjach są systemy fonologiczne i ich podstawowy budulec, czyli głoski i fonemy, z większą uwagą postanowiono odnieść się do zagadnienia usprawniania słuchu dzieci doskonalących swoje umiejętności językowe. Materiał badawczy prezentuje propozycje takich działań, wykraczających poza standardy od lat powielane w metodyce nauczania początkowego. Zebrany na tej podstawie materiał badawczy pozwolił na sformułowanie kilku tez: 1. rozbieżność wyrazów na fonemy w języku polskim pozwala dzieciom dotrzeć do fonemów języka obcego; 2. wady wymowy w języku polskim nie zniechęcają dzieci do nauki języków obcych 3. reagowanie na błędy w wypowiedziach innych osób może być dobrze wykorzystane na etapie budowania kompetencji dzieci w języku obcym. Po kilku latach nowych doświadczeń związanych z reformowaniem szkolnictwa w Polsce należy ponownie zadać pytanie: jak przygotować przyszłych nauczycieli języków do pracy z małymi dziećmi? Czy zgodzić się na to, co jest, czy też podejmować po raz kolejny trud zwracania nurtu rwącej rzeki? To, co się stało w ostatnich latach z edukacją początkową w naszym kraju nosi znamiona szaleństwa. Dokąd doprowadzi nas i nasze dzieci ta droga?

Rokicka Anna (Uniwersytet Warszawski)

Kompetencje interkulturowe w nauce języków obcych.

Zmieniający się świat, przeplatający się kulturowo, wymusił znaczne zmiany w kwestii nauki języków obcych. Najistotniejsze cele sprzed paru lat zostały wyparte, w dużej mierze przez jeden nadrzędny - kompetencje interkulturowe. Dziś, nie uznajemy już kompetencji językowej czy komunikacyjnej (choć ta przeżywała niedawno swój renesans) jako tych najistotniejszych. Wiemy już, że istoty nie stanowi poprawność językowa w obrębie gramatyki, fonetyki czy semantyki, ale istotą jest zdolność do kształtowania procesu oddziaływania wielokulturowego w taki sposób, żeby uniknąć nieporozumień, a jednocześnie stwarzać możliwości rozwiązywania wspólnych problemów w taki sposób, aby było to możliwe do przyjęcia przez wszystkie zainteresowane strony. [A. Thomas (2003:141,143)]. Kompetencja wielokulturowa przejawia się w zdolności do akceptowania, szanowania i efektywnego wykorzystywania (w swojej własnej i innych kulturowych determinantach) zdań, sądów i działań innych, w celu stworzenia odpowiednich warunków do adaptacji, tolerancji dla odmienności, rozwoju współpracy, wspólnego życia i skutecznych rozwiązań dotyczących integracji i kształtowania wspólnego świata. Aby tak się stało, nadrzędnym celem kształcenia języka musi być zrozumienie mechanizmów kulturowych, nie po to, aby zmieniać swoje, ale aby przekaz był jasny i zrozumiały dla każdej ze stron. Powinien towarzyszyć temu szacunek wobec inności oraz świadomość własnej tożsamości. Pozwoli to uniknąć sytuacji, w której to, co akceptowalne w jednej kulturze jest niedopuszczalne w innej, bo wtedy biegłość językowa i komunikacyjna nie rozwiążą zaistniałej sytuacji (lub: nie wystarczą do rozwiązania zaistniałej sytuacji). Kompetencje kulturowe nie są umiejętnością wrodzoną, dlatego każdy z nas podczas długotrwałego procesu jakim jest przyswajanie wiedzy, nabywa ją wraz z własnym doświadczeniem i rozwojem. Kompetencja interkulturowa wskazuje jednocześnie kierunek pracy nauczycielom, pedagogom, których kluczowym zadaniem jest otwarcie swoich uczniów na doświadczenia i wykraczanie poza schematy myślenia. W oficjalnej prezentacji chciałabym przedstawić praktyczne ćwiczenia/zadania mające na celu rozwijanie kompetencji kulturowych w edukacji.

Schmidt Anna (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu)

Nauczanie języka obcego dzieci w wieku przedszkolnym z wykorzystaniem metody immersji językowej

Jak dowodzą liczne obserwacje i badania, wczesne zaznajomienie się z językiem obcym zapewnia dziecku lepszy start w dalszą edukację lingwistyczną, pozwala nie tylko na opanowanie słownictwa, ale także osiągnięcie łatwości w słuchaniu oraz mówieniu, jak również płynność mówienia i używania języka obcego w sytuacjach życia codziennego.

Dlaczego rozpoczynać edukację dziecka w zakresie znajomości języka obcego już w wieku przedszkolnym? Jak efektywnie realizować ten cel? Co zrobić, by zachęcić dzieci do zdobywania nowych kompetencji językowych i przygotować je do funkcjonowania w świecie wielu kultur?

Należy pamiętać, iż dzieci w wieku przedszkolnym uczą się odbierając bodźce wszystkimi zmysłami, a także przyswajają nowe treści przez działanie, doświadczanie, odkrywanie i zabawę. W procesie edukacyjnym uwzględnić należy całościowe, integrujące podejście do nauczania i uczenia się, ale również spiralne przekazywanie treści, czyli ciągłe powtarzanie zwrotów już poznanych oraz rozszerzanie ich o kolejne, nowe.

W swoim wystąpieniu chciałabym scharakteryzować dziecko w wieku przedszkolnym jako ucznia języka obcego oraz przedstawić metodę immersji w oparciu o innowację pedagogiczną - autorski program nauczania języka obcego „English is fun!”, a także wskazać konwencjonalne i niekonwencjonalne metody nauki języka, by odbywała się ona w sposób dla dziecka atrakcyjny, aktywny, przez zabawę, działanie, bez presji oraz zmuszonych i nudnych ćwiczeń.

Sobańska-Jędrzyk Joanna (Uniwersytet Warszawski)

Uczeń zdolny we wczesnoszkolnym nauczaniu języków obcych.

Celem wystąpienia jest analiza problemu zdolności językowych w odniesieniu do dzieci w wieku wczesnoszkolnym, jak również możliwości ich rozwijania na lekcji języka obcego. Punktem wyjścia dla tych rozważań jest próba odpowiedzi na pytanie, czy w ogóle można mówić o zdolnościach językowych w kontekście dzieci młodszych, a jeśli tak, to co owe zdolności obejmują. W tym celu podjęta zostanie próba określenia cech ucznia szczególnie uzdolnionego w nauce języków obcych na pierwszym etapie edukacyjnym. Po przedstawieniu powyższych rozważań omówione zostaną koncepcje, obszary i formy wspierania tychże zdolności we wczesnej nauce języka obcego.

Sowa-Bacia Katarzyna (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Wyniki badania empirycznego nad efektywnością nauczania języka niemieckiego metodą narracyjną w przedszkolu.

W referacie przedstawiam wyniki przeprowadzonego przeze mnie badania empirycznego nad efektywnością nauczania języka niemieckiego metodą narracyjną w przedszkolu. Wychodzę od prezentacji założeń teoretycznych metody narracyjnej oraz metodyki pracy z tekstami narracyjnymi. Opisuję grupy badawcze, zarys przeprowadzonego badania, hipotezy badawcze oraz zastosowane w badaniu instrumenty pomiaru sprawności językowych. Przeprowadzony pomiar sprawności przedstawiam także na nośniku dvd. Prezentuję wyniki przeprowadzonego badania. Referat kończę interpretacją uzyskanych wyników.

Stec Maria (Uniwersytet Śląski w Katowicach)

Materiały glottodydaktyczne wspierające rodziców w wczesnoszkolnym nauczaniu języków obcych - szkic badań.

Nauka języka obcego w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym budzi wiele emocji wśród nauczycieli, dzieci i samych rodziców. Niewątpliwie osobami, które mogą wspomóc dziecko w nauce języka obcego, są rodzice lub opiekunowie. Niniejszy artykuł prezentuje opis wybranych materiałów dydaktycznych, które są adresowane do rodziców dzieci uczących się języka angielskiego w szkole podstawowej.

Celem podjętych badań jest charakterystyka materiałów edukacyjnych, które są skierowane do rodziców dzieci w wieku wczesnoszkolnym. Projekt składa się z części wprowadzającej i części właściwej. Część pierwsza obejmuje analizę krótkiej ankiety skierowanej do rodziców. Część drugą wypełnia opis i ewaluacja wybranych materiałów glottodydaktycznych. Całość projektu oparto na trzech pytaniach badawczych: 1) Jakie są preferencje rodziców wobec materiałów glottodydaktycznych, które mogłyby posłużyć do samodzielnego/domowego wspierania dzieci w nauce języka angielskiego? 2) Co proponuje się w materiałach dydaktycznych adresowanych do rodziców dzieci w wieku wczesnoszkolnym? 3) Jakimi cechami odznaczają się środki dydaktyczne przeznaczone dla rodziców prowadzących domową edukację lingwistyczną dzieci? Artykuł jest wycinkiem projektu i zawiera analizę wybranych materiałów dydaktycznych oferowanych rodzicom w szkołach podstawowych. Dane służące do analizy zostały zebrane podczas ewaluacji w oparciu o kryteria uniwersalne i kryteria oceny materiałów glottodydaktycznych.

Zakłada się, że uzyskane wyniki wzbogacą proces konstrukcji materiałów adresowanych dla rodziców wspierających dzieci w nauce języka obcego.

Szelc-Mays Magdalena (Centrum Języka i Kultury Polskiej w Świecie UJ)

Pomoce naukowe do nauczania dzieci języka polskiego jako obcego.

W ciągu ostatnich lat, a w szczególności od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej, wzrosła rola nauczania języka polskiego jako obcego. Znacząco zwiększyła się liczba szkół tzw. sobotnich (vel polonijnych) w krajach Europy Zachodniej, specjalnie zaś w Wielkiej Brytanii. Szkoły sobotnie przeznaczone są dla dzieci pochodzących z polskich rodzin ale też dla dzieci cudzoziemskich, których rodzice - z różnych powodów - chcą, aby ich pociechy nauczyły się podstaw polskiego.

Szkoły polonijne korzystają z materiałów dydaktycznych, które powstają głównie w Polsce. Najczęściej są to odpowiednio adaptowane podręczniki szkolne do nauczania polskiego w klasach początkowych. Nie wszystkie materiały spełniają oczekiwania nauczycieli polonijnych ponieważ realia podręcznikowe oraz programy nauczania nie korespondują z tym, czego uczą się dzieci w szkołach w miejscach zamieszkania. Na przykład w USA używa się cyklu podręczników do szkoły podstawowej, które w całości powstały na terenie Stanów Zjednoczonych i mają odpowiadać na oczekiwania tamtejszych nauczycieli i rodziców.

W Centrum Kultury i Języka Polskiego UJ organizuje się warsztaty i przygotowuje się materiały dla nauczycieli polonijnych z całego świata. Między innymi powstały pozycje podręcznikowe zachęcające do nauczania języka polskiego dzieci za pomocą zabawy, piosenek, gier i kolorowanek. Część materiałów dydaktycznych została wydana w postaci książek i podręczników a część funkcjonuje w postaci warsztatów, w czasie których proponuje się gry i zabawy poszerzające zasób słownictwa języka polskiego albo utrwalające potrzebne formy gramatyczne. Metoda gier i zabaw (nazywana pedagogiką zabawy) sprawdza się w wielu przypadkach, bo dzieci lubią ten typ nauczania. Jeżeli to możliwe, to chciałabym zaprezentować przykładowe pomoce naukowe do nauczania języka polskiego jako obcego dzieci.

Wenderlich Maja (Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie)

Rozwijanie kompetencji interkulturowych dzieci a wczesne nauczanie języka obcego.

Każdy z nas postrzega świat poprzez pryzmat własnych doświadczeń. O ile człowiek dorosły, miał okazję spotkać się z Innością wielokrotnie, o tyle dziecko dopiero rozpoczyna swą przygodę. Potrzebuje więc przewodnika – kogoś, kto wskaże mu drogę, zapozna z różnorodnością świata/ludzi. Najlepszym przewodnikiem na tym etapie szkolnych eksploracji jest nauczyciel języka obcego.

Włoch Anna (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Polityka edukacyjna w zakresie nauczania języków obcych w wybranych państwach europejskich a doświadczenia rodziców dzieci dwujęzycznych.

Do ogólnoeuropejskich tendencji w nauczaniu obowiązkowym zaliczyć można m.in.: propagowanie nauki języków obcych przez cały czas trwania kształcenia obowiązkowego. Samo nauczanie języków obcych jest jednym z głównych celów szeroko pojętej edukacji europejskiej oraz polityki edukacyjnej Unii Europejskiej. Znaczenie wielojęzyczności w państwach UE jest podkreślane poprzez liczne dokumenty (np.: Nowa strategia ramowa w sprawie wielojęzyczności wydana przez Komisję Europejską w 2005 roku oraz Rezolucja Rady [Unii Europejskiej] z dnia 28 listopada 2008 r. w sprawie europejskiej strategii na rzecz wielojęzyczności). Po rozszerzeniu UE w 2005, 2007 i 2013 roku Komisja Europejska zobowiązała się do podjęcia nowych działań, zachęcających państwa członkowskie do promowania nauki języków obcych i różnorodności językowej. Ustalono również, że należy podjąć działania, aby zapewnić nauczanie przedmiotowo-językowe oraz promowanie nauczania języków obcych w szkolnictwie wyższym i rozwijanie wielojęzyczności jako dyscypliny akademickiej.

Celem artykułu jest zaprezentowanie polityki edukacyjnej UE w zakresie nauczania języków obcych oraz porównawcze przedstawienie tego problemu w wybranych krajach członkowskich UE. Artykuł prezentuje również rezultaty badań empirycznych, opartych na wywiadach z rodzicami dzieci dwujęzycznych.

Woś Magdalena (Uniwersytet Rzeszowski)

Edutainment w procesie opanowania języków obcych przez dzieci przedszkolne w środowisku domowym.

Dzieci w wieku przedszkolnym mają szczególną zdolność przyswajania nowych informacji, z łatwością zapamiętują wiersze, piosenki, wyliczniki, cechuje je nieustająca ciekawość i determinacja w osiągnięciu upragnionego celu. W tym okresie życia warto wykorzystać ten naturalny potencjał dzieci i zapoznawać je z podstawami języków obcych.

Referat poświęcony jest nauczaniu języków obcych dzieci z wykorzystaniem najnowszych technologii multimedialnych. Zaprezentowane i ocenione zostaną najróżniejsze źródła internetowe mogące służyć rodzicom podczas zabaw językowych z dziećmi. Ponadto, w referacie znajdują się przykłady ćwiczeń i aktywności, które można wykorzystywać w pracy z przedszkolakiem uczącym się języka angielskiego i rosyjskiego.

Wowro Iwona (Uniwersytet Śląski)

Efektywność metody narracyjnej w nauczaniu języków obcych. Wyniki badania eksperymentalnego w obszarze nauczania języka niemieckiego metodą narracyjną w przedszkolu i na pierwszym etapie edukacyjnym.

Celem wystąpienia jest przedstawienie wyników prowadzonego projektu na pierwszym etapie edukacyjnym w zakresie nauczania języka niemieckiego metodą „storytelling”, która - najogólniej mówiąc- umożliwia akwizycję języka w kontekście i z dużym zaangażowaniem emocjonalnym, ponieważ odpowiada na naturalne potrzeby poznawcze oraz możliwości przyswajania wiedzy u dzieci w tym przedziale wiekowym. Na tej podstawie ukazane zostaną najważniejsze cechy i zalety metody narracyjnej, a następnie przedstawione wybrane zagadnienia z zakresu metodologii badań empirycznych w (glotto-)dydaktyce. Tak nakreślone tło teoretyczne stanowi bazę dla części empirycznej niniejszego opracowania, która zawiera ewaluację badania empirycznego (próby eksperymentalnej). Ostatnia część artykułu składa się zatem z analizy przeprowadzonego wśród uczestników prowadzonego projektu pomiaru oraz przedstawia interpretację uzyskanych wyników na podstawie zastosowanych narzędzi badawczych.

Workshop abstracts /Abstrakty warsztatów

Adlard Rebecca (Nowa Era)

New technologies in kindergarden and young learners' classroom

Berryman Renata (Cambridge University Press)

Obraz jest wart tysiąc słów, a ile jest warte to co mówi Twój uczeń? - Rozwijanie umiejętności mówienia z wykorzystaniem obrazków, video oraz historyjek

Na mojej sesji dowiesz się w jaki sposób rozwijać umiejętność mówienia poprzez wykorzystanie obrazów. Zaprezentuję sprawdzone ćwiczenia, które pomogą uczniowi rozwinąć potencjał i umiejętność mówienia zapewniając komfort i bezpieczeństwo. Pokażę jak wykorzystuję obrazki, video i historyjki do zaoferowania uczniom zarówno pewnego modelu jak i możliwości twórczego mówienia. Usłyszysz i zobaczysz dzieci w wieku od 9 do 11 lat swobodnie posługujące się językiem obcym. Niech ten obraz stanie się narzędziem, które pozwoli Twojemu uczniowi przy produkcji języka mówionego.

Bogucka Mariola (Pearson Central Europe)

Two Little Dicky Birds & Company

Veronika Sherborne's Developmental Movement for Children as well as the Good Start Method by Marta Bogdanowicz have already become quite popular in Poland. Activities which aim at raising children's awareness of their body are also crucial in teaching foreign languages, especially at a pre-school level. The value of traditional English nursery rhymes combined with the development of motor skills cannot be underestimated.

The workshop is devoted to a series of practical tasks which focus on not only on developing motor and kinaesthetic skills but also on linguistic and social abilities in young children. At higher levels, teachers might consider using tasks based on the outline of students' hands.

Czepli-George Kay (British Council)

Early Years Survival Skills – Storytelling

Since stories play a particularly important role in the lives of children, in this workshop we will explore the idea of storytelling in the English classroom. We will look at various effective and fun ways of using stories in class. The participants will also identify, clarify and extend their current range of storytelling techniques to suit their teaching style.

Davies Amanda (British Council)

Early Years Survival Skills – Classroom Management

Teaching English to very young learners can be a challenge. This session will look at key aspects of successful classroom management and provide you with practical techniques to help you keep your students focussed on the lesson.

Doláková Sylvie (Masaryk University Brno, Czech Republic)

1) Story-based CLIL for Young Learners

Can stories teach children about the world, culture, human relations and life lessons? Do we know any strategies to maximise the potential of the stories to (very) young learners? And can we use stories as a tool of assessment of little children?

Stories for young learners introduce teaching materials that help children to understand and build listening skills, communication, vocabulary and grammar and cognitive skills. The activities present a large scale of games, cards, worksheets and ideas in (any) mother tongue and English, maths, science, music, art and PE lessons. Children immerse into the story, use the activities effectively (introduction in MT lessons first, then all-English practice) and thus the learning process is very efficient. Strong emotional involvement helps children get the most out of stories in both languages.

The technique has been tested in many schools with a very positive feedback from teachers, reported to be significantly time-saving and accepted by the children with joy.

Come and see, or better, try and enjoy!

2) Pronunciation with kindergarden and primary children (and with other learners too!)

Learners may speak English very well, however, if they cannot pronounce properly, their English is “insufficient”.

How can we teach pronunciation to (very) young learners and what to choose to practise and how? Let them play and gain!

The workshop will show various techniques that work for little kids as well as for older learners. Original exercises such as Running sound dictation, Phonicolours, Chinese whisper, dominoes, card games, Sound shopping and Sound hunt are just a few among the activities that help children master unusual sounds of English pretty well.

Jakubiak Olga (Uniwersytet Warszawski)

Playway to a foreign language – practical tips on how to teach vocabulary to very young learners

Dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym to bardzo wymagający uczniowie. Ich zdolność do koncentracji nad jednym zadaniem jest bardzo ograniczona, a potrzeby ruchu bardzo duże. Ponadto nie umieją jeszcze czytać czy pisać albo robią to w ograniczonym zakresie, co dodatkowo ogranicza wybór zadań językowych. Wymagają więc odpowiedniego podejścia. Zadaniem warsztatu jest zaproponowanie jego uczestnikom wyboru gier i zabaw językowych dla dzieci w wieku przedszkolnym do wczesnoszkolnego (1-3 klasa szkoły podstawowej). Wybór jest selektywny i ograniczony do gier przetestowanych na uczniach w docelowym wieku warsztatu. Poparty jest 18-letnim doświadczeniem dydaktycznym prowadzącej.

Komada Aleksandra (Teddy Eddie)

Rodzic, piąte koło u wozu? – czy rodzic przeszkadza czy pomaga w nauczaniu? Jak wykorzystać jego potencjał?

Jestem współautorką metody nauczania angielskiego dzieci w wieku 2-7 lat, jestem również lektorem i metodykiem z pasją, ale przede wszystkim jestem też mamą, która stara się dbać o edukację językową swoich dzieci. Z tych wszystkich perspektyw spojrzę na kwestię owego „piątego koła.” Niepotrzebne? Ale przecież konieczne! Bez koła zapasowego strach jeździć...

Podczas prezentacji postaram się odpowiedzieć na kilka kluczowych pytań:

- Czy rodzic bardziej pomaga czy przeszkadza w nauczaniu?
- Jak zaktywizować rodziców i wykorzystać tkwiący w nich potencjał? (przejdziemy krok po kroku procedurę kontaktu, która naprawdę czyni cuda!)
- Jak rozmawiać z rodzicami? Jak opowiadać o zajęciach i postępach dzieci? (będziemy ćwiczyć scenki z życia wzięte)
- Jakie gry i zabawy przekonają nawet rodzica, który nie zna języka obcego? (podam praktyczne przykłady, gotowce do wykorzystania na zajęciach)

Postaram się w kilku prostych krokach odczarować stereotypy związane ze współpracą z rodzicami podczas nauczania dzieci języka obcego oraz zaprezentować przykłady z życia oraz mojej wieloletniej praktyki zawodowej.

Mourão Sandie (Nova University, Lisbon, Portugal; sponsored by Nowa Era)

Maths through English or English through maths?

Maths is part of everyday life for numbers, shapes and measures are all around us - children are initiated into this world of maths through play and exploration. My workshop explores the relationship between maths and English language teaching. It looks at the different ways we can support the development of maths concepts through simple language activities during routines and circle time, when telling stories, singing songs, saying rhymes and playing games. Maths is everywhere and you'll discover that maths and English really are the best of friends.

Musielak-Kubecka Anna (Oxford University Press)

Kształtowanie umiejętności społecznych poprzez zabawy w języku angielskim

Jak na lekcjach języka angielskiego uczyć dzieci dobrego zachowania, wzajemnego szacunku i przestrzegania zasad? Podczas wykładu zostaną zaprezentowane ćwiczenia oraz techniki pozwalające w wesoły sposób uświadomić najmłodszym uczniom, jak ważne jest poszanowanie reguł, używanie prostych zwrotów, takich jak „how are you”, „can I have”, a także dbanie o otaczający nasz świat. Poruszymy też kwestię postaw prospołecznych, które wspomagają pełny rozwój dzieci.

Pogłodzińska Agata (Uniwersytet Pedagogiczny im. KEN w Krakowie)

Zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe (CLIL) w przedszkolu oraz na wczesnym etapie edukacyjnym

Zintegrowane kształcenie przedmiotowo-językowe (CLIL) to coraz częściej pojawiające się zagadnienie zarówno wśród czynnych nauczycieli jak i twórców podręczników. Wyraźny wzrost zainteresowania tematem prowadzi do tego, że edukatorzy chętniej myślą o wprowadzaniu elementów tego kształcenia w trakcie swoich zajęć. Warto pamiętać, że aby przygotować zajęcia w oparciu o CLIL nie trzeba koniecznie być dodatkowo nauczycielem

przedmiotu pozajęzykowego lub tylko i wyłącznie nauczycielem języka obcego. Świadomość czym jest CLIL oraz motywacja nauczycieli sprawiają, że powstają lekcje dzięki którym już początkujący uczniowie, dzieci, rozumieją bardzo istotny fakt w samym nauczaniu, a mianowicie, iż język obcy może służyć jako narzędzie do zdobywania wiedzy w innych dziedzinach niż język obcy.

Warsztat ten ma na celu uświadomienie nauczycielom, że nie trudno jest przygotować zajęcia opierające się na CLIL, podczas których dzieci poszerzą swoją wiedzę przedmiotową, językową, a także zainteresują się jednym i drugim. Zachęci on niezdecydowanych jeszcze edukatorów do poszukiwania ciekawych rozwiązań na lekcjach poprzez dużą ilość przykładowych zadań, które mogą zostać łatwo zaadoptowane do warunków, w których sami uczą. Zdecydowanych, zaopatrzy w bank pomysłów, pomocnych podręczników oraz stron internetowych, z których korzystanie będzie dla nich przyjemnością podczas tworzenia zajęć CLIL. Propozycje zajęć będą dotyczyły nauczania w przedszkolu oraz na wczesnym etapie kształcenia.

Raźniak Aleksandra (Nowa Era)

Jak rozwijać świadomość językową rodzica?

Czy świadomość językową rodzica można rozwijać, czy można wpływać na jej przebieg i rezultaty? Dlaczego warto kształtować świadomość językową rodzica? Czy wreszcie, jakie są efektywne sposoby pracy z rodzicem dla skutecznej i owocnej współpracy?

Dla szukania odpowiedzi na powyższe pytania, należy spojrzeć na rodzica jako równoważnego uczestnika procesu nauczania –uczenia się, w którym bierze udział równie aktywnie jak uczeń i nauczyciel. Aktywizacja i pedagogizacja to niewątpliwie wyznaczniki rozwoju świadomości językowej współczesnego rodzica, coraz bardziej świadomego znaczenia drugiego języka w swoim życiu i życiu swojego dziecka, coraz bardziej zaangażowanego i chętnego do współpracy z dzieckiem i szkołą.

Savery James (British Council)

An innovative approach to Early Years Planning - CASPAR

My aim is to present an effective practical toolkit for immersion foreign language teaching: CASPAR. I believe it will be of interest to both practising teachers and researchers in the field of children's foreign language development as a distillation of a lifetime's hands-on classroom experience.

CASPAR stands for six key things that children should do in lessons to help them learn a foreign language effectively: C – Create; A – Achieve; S – Say; P – Personalise; A – Act; R – React. As a teacher and teacher trainer, I designed it to remind myself and trainee teachers what really works when planning lessons. It emerged in the long process of a career teaching children: observing and reflecting on the difficulties associated with immersion language teaching, as well as building on successes.

I'll introduce each element in turn, briefly describing how it fits into existing theory about children's language development, and how to integrate it into a holistic framework. Then I'll describe and demonstrate some example techniques and activities. I will demonstrate some activities in Portuguese, inviting participants to take the role of students themselves to experience the children's perspective.

Sawicka Małgorzata-Róża

British and American songs and rhymes in teaching English to young learners

Introduction:

The workshop focuses on traditional British and American songs and rhymes that have in focus the lexical group of animals. The set was selected by the author of the workshop and proven to work well in everyday school practice in a public school within the Polish schooling system.

What is important is the cognitive setting created for the participants before the actual workshop starts. All the participants will be asked to imagine themselves as if being in the position of young learners while active participation, that will enable to fully experience the exercises live, not only to cognitively grasp their concept from the professional point of view.

As to paraphernalia used, only a whiteboard/stand with paper to write and a marker will be used. No audio/video appliances will be needed.

Objectives:

There are a few objectives that should be introduced to the participants to increase understanding of the workshop activities.

The first and the most substantial aim of the exercises following is to boost participants curiosity in sounds through enhancing their phonemic awareness. The second objective is to teach needed animals' lexical items, namely *a pussycat, a mouse, a pup, a bee* to the participants stimulating their imagination through associations connected to the sounds. The third aim is to enhance participants' memory on the basis of the traditional children's rhyme "*Pussycat, pussycat...*" and the song "The bee and the pup", by learning them by heart during the duration of the workshop. The last aim of the workshop is to encourage participants to develop their creativity and imagery by drawing/painting the animal stories that have been learnt, as an integration of their workshop experience.

Workshop structure:

At the beginning of the workshop all participants will sit in a circle and take part in a warm up with introducing their names to the group by learning an introductory little rhyme under title "*Bippity, bippity, bumblebee...*". The participants are going to experience differences between articulation of voiced /b/ and devoiced /p/. Every participant is going to say his/her name divided into syllables, e.g. Ma-gda and will be asked to stand up.

In the main part of the workshop a traditional British rhyme and a traditional American song will be introduced.

On the basis of the rhyme „*Pussycat, pussycat...*”some substantial articulatory and pronunciation problems will be taught and smoothed, in particular:

- exercising articulation in rhymes 'been' – 'queen', 'there' – 'chair' will be practised.
- focusing participants on differences between short and long sounds /e/ - /i:/ will be practically underlined.
- exercising the lexeme 'frightened' through repeating the 1st syllable and repeating long /ai/and the clusters /frai/-/frait/.

The participants will aurally figure out the names of two animals in the rhyme : a cat and a mouse and will practice memorizing the rhyme.

On the basis of the song "*The Bee and the Pup*" the leader of the workshop will be singing the melody mormorando and ask those sitting in a circle to depict the melody, which is wavy in character, with their body movement. The participants will be exercising sound

clusters /pup-i-up-i-up/ and aurally decoding the word *a pup*. The same exercise will be applied to sound clusters in /bee-i-ee-i-ee/ that will lead to aurally decoding the word *a bee*.

After that exercising of two sound clusters, namely /ki-yi-yi-yi-yi/ and /he-i-ee-i-ee/ that will lead to playing with non-sense clusters comparing the length of clusters /yi/ with /i/ and /ee/ will take place. The leader of the workshop will finally sing the song with the complete lyrics and introduce them to those sitting in the circle and the participants will practice memorizing the song.

Summary:

To sum up the main, practical part of the workshop writing on the blackboard the animal lexical items and the sound clusters and saying them aloud will take place. The participants will be asked to draw the pictures of scenes the best remembered from the rhyme and from the song after the workshop to enhance their imagery play, encourage creativity and what's most important to integrate the whole, workshop experience.

Discussion:

At the end of the workshop the final discussion over the aims, techniques used, the choice of the material, etc. will be held and questions of the participants will be answered. The feedback will be collected by the leader of the workshop in a form of short survey.

Skawiańczyk-Żur Justyna (Pearson Central Europe)

Fun with flashcards

Handmade or printed flashcards have been used in English Language Teaching for years and they are still popular despite the new technology competitors.

In this workshop I will present a set of games with flashcards and show when to introduce them during a lesson and how to boost their effectiveness.

Sokołowska Katarzyna (DZIECI NA JĘZYKACH – FRANCUSKI OD NAJMŁODSZYCH LAT)

Kreatywność to podstawa, bo na lekcji jest zabawa

Celem warsztatu będzie ukazanie sposobów jak kreatywnie podejść do lekcji języka obcego dla dzieci w wieku przedszkolnym. Kreatywnie czyli pobudzając nasze głowy do twórczego myślenia. Bazując na elementach nauki przyjaznej mózgowi -neurodydaktyce przedstawię elementy lekcji,które mali uczniowie lubią najbardziej. Użycie nowych technologii, ale też tradycyjne metody nauczania takie jak np dryl językowy będą głównym tematem warsztatów.

Conference participants/Uczestnicy konferencji

Adlard Rebecca

Andrzejewska Ewa, Bogucka Maria ewa-and@wp.pl

Aus der Wieschen Maria Vanessa mwies@sdu.dk

Bader Monika Monika.Bader@hib.no

Bąk-Średnicka Anna annabak18@poczta.onet.pl

Berryman Renata

Birketveit Anna abir@hib.no

Bogucka Mariola brcmb@univ.gda.pl

Boratyńska-Sumara Joanna jboratynska@poczta.okay.pl

Botwina Renata r.botwina@uw.edu.pl

Buczek-Zawiła Anita abuczekzawila@gmail.com

Camlibel-Acar Zeynep camlibelzeynep@yahoo.com

Campfield Dorota E. d.campfield@ibe.edu.pl

Chalabiś Anna a.chalabis@uw.edu.pl

Cierpisz Agata agata.cierpisz@gmail.com

Cirkovic Miladinovic Ivana vanajag@yahoo.co.uk

Csőregh Anna-Marie anna-marie.csoregh@isd.su.se

Czepli-George Kay Kay.Czepli-George@britishcouncil.org

Davies Amanda Amanda.Davies@britishcouncil.pl

Doláková Sylvie sylviad@atlas.cz

Ellis Melanie melanie@ellis.pol.pl

Enever Janet janet.enever@umu.se

Frisk Erika erika.frisk@umea.se

Grymska Beata beatagrymska@gmail.com

Gutowska Małgorzata

Guz Ewa ewasik@o2.pl

Hannibal Jensen Signe sihaje@sdu.dk

Hedlund Åsa asa.hedlund@umea.se

Jakosz Mariusz mariuszjakosz@interia.pl

Jakubiak Olga olga_jakubiak@yahoo.com

Jaros Izabela izabela.jaros@ujk.edu.pl

Kirkgoz Yasemin ykirkgoz@cu.edu.tr

Komada Aleksandra ola.komada@teddyeddie.pl

Konderak Tatiana tatiana.konderak@op.pl

Kowalczyk Marlena marlenakow@gmail.com

Kowalewska Ewa logek@ug.edu.p

Kowalewski Jerzy kowalewskijerzy@wp.pl

Król-Gierat Werona werona@krol-gierat.pl

Kusiak-Pisowacka Monika monika.kusiak@interia.pl

Kyrc Barbara barbarakyrc@wp.pl

Lipińska Dorota dorota.lipinska@yahoo.com

Loranc-Paszyk Barbara bloranc@ath.edu.pl

Marzec-Stawiarska Małgorzata m.marzec.stawiarska@gmail.com

Mikulska Anna anna.mikulska.m@gmail.com

Mourão Sandie sjmourao@gmail.com

Możejko Zbigniew z.mozejko@uw.edu.pl

Murphy Victoria victoria.murphy@education.ox.ac.uk

Musielak-Kubecka Anna

Nilsson Maria maria.nilsson@isd.su.se

Nilsson Susanne susanne.nilsson@umea.se

Norberg Cathrine cathrine.norberg@ltu.se

Nordlund Marie marie.nordlund@ltu.se

Nosidlak Katarzyna knosidlak@gmail.com

Paciorek Albertyna tina.paciorek@gmail.com

Pogłodzińska Agata poglodzinska@gmail.com

Prošić-Santovac Danijela d.prosic.santovac@gmail.com

Rabiej Agnieszka a.rabiej@uj.edu.pl

Radović Danijela stanojevicd@yahoo.com

Raźniak Aleksandra

Rimmereide Hege Emma hege.emma.rimmereide@hib.no

Rocławska-Daniluk Małgorzata fpomrd@ug.gda.pl

Rokicka Anna arokicka@yahoo.com

Rokita-Jaśkow Joanna jrokita@poczta.up.krakow.pl

Ruiz de Zarobe Yolanda yolanda.ruizdezarobe@ehu.es

Šamo Renata rsamo@inet.hr; renata.samo@ufzg.hr

Sandström Petter petter.sandstrom@umea.se

Savery James jsavery@gmail.com

Sawicka Małgorzata Róża sawarosa@gmail.com

Schmidt Anna aniaschmidt1@gmail.com

Skalna Magdalena

Skawiańczyk-Żur Justyna justyna.skawianczyk-zur@pearson.com

Sobańska-Jędrych Joanna joanna.sobanska@uw.edu.pl

Sokołowska Katarzyna katarzyna.sokolowska@dziecinajęzykach.pl

Sowa-Bacia Katarzyna katarzyna.sowabacia@interia.eu

Stec Maria mstec@interia.pl

Strzałka Agnieszka astrzalka27@gmail.com

Sundh Stellan stellan.sundh@engelska.uu.se

Szelc-Mays Magdalena magda.mays@gmail.com

Szubko-Sitarek Weronika weronikaszubko@uni.lodz.pl

Szulc-Kurpaska Małgorzata mszulckurpaska@gmail.com

Tetiurka Małgorzata malgosiat@hotmail.com

Voise Ann-Marie voiseam@club-internet.fr

Warمیńska Małgorzata

Wenderlich Maja maja.wenderlich@gmail.com

Włoch Anna am.wloch@gmail.com

Woś Magdalena magdalenamierzwa@wp.pl

Wowro Iwona wowo@post.pl

Yaşar Mustafa mustafaxyasar@yahoo.com

Zawodniak Joanna J.Zawodniak@in.uz.zgora.pl

Zenotz Victoria Vicky.zenotz@unavarra.es